

Księga Rodzaju

Глава 1

1. На початку сотворив Бог небо і землю. 2. Земля ж була без вигляду і непорядкована і темрява (була) над пропастью, і дух божий носився над водою. 3. І сказав Бог: Хай буде світло. І повстало світло. 4. І побачив Бог світло, що добре. І розділив Бог між світлом і між темрявою. 5. І назвав Бог світло днем і темряву назвав ніччю. І був вечір і був ранок, день перший. 6. І сказав Бог: Хай буде твердь між водою і хай буде поділ між водою і водою. І сталося так. 7. І сотворив Бог твердь, і розділив Бог між водою, яка була під твердю, і між водою, що над твердю. 8. І назвав Бог твердь небом. І побачив Бог що добре. І був вечір і був ранок день другий. 9. І сказав Бог: Хай збереться вода, що під небом в один збір, і хай зявиться суша. І сталося так. І зібралася вода, що під небом у збори свої, і зявилася суша. 10. І назвав Бог сушу землею, і збори вод назвав морями. І побачив Бог, що добре. 11. І сказав Бог: Хай видасть земля зілля трави, що сіє насіння за родом і за подобою, і дерево плодове, що родить плід, якого насіння його в ньому за родом на землі. І сталося так. 12. І видала земля зілля трави, що сіє насіння за родом і за подобою і дерево плодове, що родить плід, якого насіння його в ньому за родом на землі. І побачив Бог, що добре. 13. І був вечір і був ранок день третій. 14. І сказав Бог: Хай будуть світила на тверді небесній, щоб освічувати землю, розділяти між днем і між ніччю, і хай будуть на знаки і на пори і на дні і на роки, 15. і хай будуть на світіння на тверді небесній, щоб світити на землю. І сталося так. 16. І створив Бог два великі світила, велике світило на володіння днем і менше світило на володіння ніччю і звізди. 17. І поставив їх Бог на небесній тверді, щоб світили на землю, 18. і володіли днем і ніччю і розлучали між світлом і між темрявою. І побачив Бог, що добре. 19. І був вечір і був ранок, день четвертий. 20. І сказав Бог хай виведе вода плазунів душ живих і птахів, що літають над землею по тверді небесній. І сталося так. 21. І створив Бог великих китів і всяку живу душу плазунів, яких вивели води за своїм родом, і всяку крилату птицю за родом. І побачив Бог, що добре. 22. І поблагословив їх Бог кажучи: Ростіть і множіться і наповняйте води в морях, і птахи хай розмножаться на землі. 23. І був вечір і був ранок день пятий. 24. І сказав Бог: Хай виведе земля душу живу за родом, четвероногих і плазунів і диких звірів землі за родом. І сталося так. 25. І сотворив Бог диких звірів землі за родом і скотину за родом і всіх плазунів землі за своїм родом. І побачив Бог, що добре. 26. І сказав Бог: Створім людину за нашим образом і за подобою, і хай володіють рибами моря і птахами небесними і скотиною і всією землею, і всіма плазунами, що плазують по землі. 27. І створив Бог людину, за божим образом створив її, чоловіком і жінкою створив їх. 28. І поблагословив їх Бог, кажучи: Ростіть і множіться і наповніть землю і пануйте над нею і володійте рибами моря і птахами небесними і всією скотиною і всією землею і всіма плазунами, що плазують по землі. 29. І сказав Бог: Ось дав Я вам всяку траву з насінням, що сіє

насіння, що є на всій землі, і всяке дерево, що має в собі плід насіння, що сіється, вам буде на їжу **30.** і всім диким звірам землі і всім птахам небесним і всякому плазунові, що плазує по землі, що має в собі душу життя, і всяку зелену траву на їжу. І сталося так. **31.** І побачив Бог все, що створив, і ось дуже добре. І був вечір і був ранок день шостий.

Глава 2

1. І довершені були небо і земля і все їх упорядкування. **2.** І закінчив Бог в день шостий свої діла, які зробив, і спочив у день сьомий від всіх діл своїх, які створив. **3.** І поблагословив Бог день сьомий і освятив його, бо в ньому спочив від всіх своїх діл, які почав Бог творити. **4.** Це книга буття неба і землі, коли сталося, в той день, в якому створив Бог небо і землю **5.** і всю зелень поля раніше ніж були на землі і всю траву поля раніше ніж посходила: бо не дав Бог дощу на землю, і не було людини щоб обробляти землю. **6.** Джерело ж виходило з землі і напоювало все обличчя землі. **7.** І створив Бог людину порошок з землі, і вдихнув в її лице подих життя, і стала людина душею живою. **8.** І насадив Господь Бог рай в Едемі на сході і поставив там людину, яку створив. **9.** І виростив Бог ще з землі всяке дерево гарне на вигляд і добре до їжі, і дерево життя посеред раю, і дерево пізнання знання добра і зла. **10.** Ріка ж виходить з Едему, щоб напоїти рай: звідти розділяється на чотири начала. **11.** Імя одного Фісон: цей окружає всю землю Євілатську, там де є золото, **12.** золото ж тієї землі добре, і там є антракс і камінь зелений. **13.** Й імя ріки другої Геон: вона та, що окружає всю землю Етіопії. **14.** І третя ріка Тигр: вона пропливає напроти Ассирійців. Четверта ж ріка - це Евфрат. **15.** І взяв Господь Бог людину, яку сотворив, і поставив її в раю, щоб обробляла його і сторожила. **16.** І заповів Господь Бог Адамові кажучи: З усякого дерева, що в раю, зїси в їжу, **17.** а з дерева пізнання добра і зла, не їстимите з нього: в той же лиш день, в який зїсте з нього, смертю помрете. **18.** І сказав Господь Бог: Не добре щоб був чоловік сам: створім йому помічника такого як він. **19.** І створив Бог ще з землі всіх пільних звірів і всіх небесних птахів і привів їх до Адама щоб побачити, як назве їх, і все як лиш назвав Адам живу душу таке його імя. **20.** І назвав Адам імена всім скотам і всім небесним птахам і всім пільним звірам, Адамові же не знайшлося помічника подібного до нього. **21.** І накинув Бог сон на Адама і він заснув. І взяв одне з ребер його, і наповнив тілом замість нього. **22.** І створив Господь Бог ребро, яке взяв від Адама, в жінку, і привів її до Адама. **23.** І сказав Адам: Це сьогодні кість з моїх костей і тіло з мого тіла, вона назветься жінкою, бо з свого чоловіка була взята. **24.** Задля цього полишить чоловік свого батька і матір і пристане до своєї жінки, і будуть обоє одним тілом.

Глава 3

1. І були обоє нагі, Адам же і його жінка, і не соромилися. Змій же був найхитріший з усіх звірів, що на землі, яких створив Господь Бог. І сказав змії жінці: Як то, що Бог сказав: Не їжте з усякого дерева, що в раї? **2.** І сказала жінка змієві: **3.** З плоду дерева раю можемо їсти, з плоду ж дерева,

що є посеред раю, сказав Бог: Не їжте з нього, ані не доторкайтеся до нього, щоб ви не померли. **4.** І сказав змії жінці: Не помрете смертю, **5.** бо знав Бог, що того дня, в якому зісте з нього, відкриються ваші очі, і будете як боги, що знають добро і зло. **6.** І побачила жінка, що дерево добре до їжі, і що приємне очам на вид і гарним є пізнати, і взявши з поду, його зіла, і дала і своєму чоловікові, що з нею, і їли. **7.** І відкрилися обом очі, і пізнали, що були нагі, і пошили листя фіги і зробили собі пояси. **8.** І почули голос Господа Бога, що ходив в раї пополудні, і поховалися Адам же і його жінка від лиця Господа Бога посеред дерев раю. **9.** І закликав Господь Бог до Адама і сказав йому: Адаме, де ти? **10.** І сказав йому: Я почув твій голос, як Ти ходив в раю і злякався, бо я нагий, і сховався. **11.** І сказав йому: Хто сповістив тобі, що ти нагий? Чи не з дерева, з якого наказав Я тобі з цього одинокого не їсти, з нього ти їв? **12.** І сказав Адам: Жінка, яку Ти дав зі мною, вона мені дала з дерева, і я їв. **13.** І сказав Бог жінці: Чому ти це зробила? І сказала жінка: Змії мене обманув, і я зіла. **14.** І сказав Господь Бог змієві: Томущо ти це зробив, проклятий ти з поміж всіх скотів і з поміж всіх диких звірів землі. На грудях твоїх і животі пересуватимешся і землю їстимеш всі дні твого життя. **15.** І ворожнечу покладу між тобою і між жінкою і між твоїм насінням і між її насінням: воно стерегтиме твою голову, і ти стерегтимеш його п'яту. **16.** І сказав жінці: Множачи, помножу твої болі і твій стогін, в болях родитимеш дітей, і до твого чоловіка ти звертатимешся, і він над тобою пануватиме. **17.** А Адамові сказав: Томущо ти послушав голос твоєї жінки, і зїв з дерева, з якого заповів Я тобі з цього одинокого не їсти з нього, проклята земля в твоїх ділах. В болях їстимеш її всі дні твого життя. **18.** Терня і хабаз виростить тобі, і їстимеш траву поля. **19.** В поті лиця твого їстимеш твій хліб доки ти не вернешся в землю, з якої ти був взятий, бо ти є землею і в землю відійдеш. **20.** І назвав Адам імя своєї жінки: Життя, бо вона матір всіх живих. **21.** І зробив Господь Бог Адамові і його жінці одягу скіряну і зодягнув їх. **22.** І сказав Бог: Ось Адам став наче один з Нас, що знає добро і зло, і тепер щоб часом не простягнув руки і не взяв з дерева життя і не їв і житиме на віки. **23.** І вигнав його Господь Бог з раю насолоди щоб обробляти землю, з якої був взятий. **24.** І викинув Адама і поселив його напроти раю насолоди і поставив херувимів і полум'яний меч, що повертається щоб стерегти дорогу до дерева життя.

Глава 4

1. Адам же пізнав Еву свою жінку, і зачавши, породила Каїна. І сказала: Придбала я людину задля Бога. **2.** І додала родити його брата Авеля. І Авель був пастирем овець, а Каїн був рільником на землі. **3.** І по днях сталося, що Каїн приніс з плодів землі в жертву Господеві, **4.** і Авель приніс і він з первородних овець своїх і з їхнього лою. І споглянув Бог на Авеля і на його дари, **5.** а на Каїна і на його жертви не звернув уваги. І Каїн дуже засмутився, і похмурнів лицем. **6.** І сказав Господь Бог Каїнові: Чому став ти сумним, і чому твоє лице похмурніло? **7.** Чи, якщо ти правильно приніс, а правильно не розділив, не згрішив ти? Замокни. До тебе він звертатиметься, і

ти над ним володітимеш. **8.** І сказав Каїн до свого брата Авеля: Підім на рівнину. І сталося, як були вони на рівнині, і напав Каїн на свого брата Авеля і убив його. **9.** І сказав Бог до Каїна: Де є Авель твій брат? Він же сказав: Не знаю, чи я є сторожем мого брата? **10.** І сказав Бог: Що ти зробив? Голос крови твого брата кричить до мене з землі. **11.** І тепер проклятий ти з землі, яка відкрила свої уста, щоб прийняти кров твого брата з твоєї руки, **12.** бо оброблятимеш землю, і не добавить своєї сили, щоб дати тобі. Будеш стогнати і тремтіти на землі. **13.** І сказав Каїн до Господа: Дуже велика моя провина, щоб відпустити мені, **14.** якщо викидаєш мене сьогодні з лиця землі і сховаюся від твого лиця, і буду стогнати і тремтіти на землі, і станеться, що кожний хто знайде мене, убіє мене. **15.** І сказав йому Господь Бог: Не так. Кожний, хто вбіє Каїна, сім пімств одержить. І поклав Господь Бог знак на Каїні, щоб не убив його кожний, хто знайде його. **16.** Відійшов же Каїн від Божого лиця і поселився в землі Наїд напроти Едему. **17.** І пізнав Каїн свою жінку, і зачавши, породила Еноха. І будував місто і назвав місто іменем свого сина Енох. **18.** Народився ж Енохові Гаїдад, і Гаїдад породив Маїїла, і Маїїл породив Матусала, і Матусал породив Ламеха. **19.** І взяв собі Ламех дві жінки, ім'я однієї Ада, і ім'я другої Селла. **20.** І Ада породила Йовела: цей був батьком тих, хто живе в шатрах, що годують худобу. **21.** Й ім'я його брата Ювал: цей був тим, що винайшов псалтир і гусли. **22.** Селла ж породила і вона Товела, і був молотобійцем, ковалем міді і заліза. Сестра ж Товела Ноема. **23.** Сказав же Ламех своїм жінкам: Ада і Селла, послушайте мій голос, жінки Ламеха зважте на мої слова, бо я забив мужа за мою рану і молодця за мою рану, **24.** бо сім разів відімститься за Каїна, за Ламеха ж сімдесять разів сім. **25.** Пізнав же Адам свою жінку Еву і зачавши породила сина і назвала ім'я йому Сит кажучи: Воскресив бо мені Бог інше насіння замість Авеля, якого забив Каїн. **26.** І Ситові був син, а назвав його ім'я Енос: цей надіявся прикликати ім'я Господа Бога.

Глава 5

1. Це книга буття людей: в дні в якому створив Бог Адама, за озбразом Божим створив його, **2.** мужем і жінкою створив їх і поблагословив їх. І назвав ім'я їх Адам, в тім дні, в якому створив їх. **3.** Пожив же Адам двісті тридцять літ і породив за своїм видом і за своїм образом і назвав ім'я його Сит. **4.** Були ж дні Адама після того як народив він Сита сім сот літ і породив синів і дочок. **5.** І були всі дні Адама, які пожив, девять сот тридцять літ, і помер. **6.** Пожив же Сит двісті п'ять літ і породив Еноса. **7.** І пожив Сит після того як породив він Еноса сімсот сім літ і породив синів і дочок. **8.** І були всі дні Сита дев'ятьсот дванадцять літ, і помер. **9.** І пожив Енос сто дев'яносто літ і породив Каїнана. **10.** І пожив Енос після того як породив він Каїнана сімсот і п'ятнадцять літ і породив синів і дочок. **11.** І були всі дні Еноса дев'ятьсот п'ять літ, і помер. **12.** І пожив Каїнан сто сімдесять літ і породив Малелеїла. **13.** І пожив Каїнан після того як породив він Малелеїла сімсот сорок літ і породив синів і дочок. **14.** І були всі дні Каїнана дев'ятьсот десять літ, і помер. **15.** І

пожив Малелеїл сто шістьдесять п'ять літ і породив Яреда. **16.** І пожив Малелеїл після того як породив він Яреда сімсот тридцять літ і породив синів і дочок. **17.** І були всі дні Малелеїла вісімсот дев'яносто п'ять літ, і помер. **18.** І пожив Яред сто шістьдесять два літ і породив Еноха. **19.** І пожив Яред після того як породив він Еноха вісімсот літ і породив синів і дочок. **20.** І були всі дні Яреда дев'яносто шістьдесять два роки, і помер. **21.** І пожив Енох сто шістьдесять п'ять літ і породив Матусала. **22.** Вгодив же Енох Богові після того як породив він Матусала двісті літ і породив синів і дочок. **23.** І були всі дні Еноха триста шістьдесять п'ять літ. **24.** І вгодив Енох Богові і не знаходився, тому що Бог його переставив. **25.** І пожив Матусала сто шістьдесять сім літ і породив Ламеха. **26.** І пожив Матусала після того як породив він Ламеха вісімсот два роки і породив синів і дочок. **27.** І були всі дні Матусала, які пожив, дев'яносто шістьдесять дев'ять літ, і помер. **28.** І пожив Ламех сто вісімдесят вісім літ і породив сина **29.** і назвав ім'я його Ной кажучи: Цей дасть нам спочинок від наших діл і від болів наших рук і від землі, яку Господь Бог прокляв. **30.** І пожив Ламех після того як породив він Ноя п'ятсот шістьдесять п'ять літ і породив синів і дочок. **31.** І були всі дні Ламеха сімсот п'ятдесят три роки, і помер.

Глава 6

1. І був Ной п'ятсот літний і породив Ной трьох синів Сима, Хама, Яфета. І сталося коли почали люди численними бути на землі, і їм народилися дочки. **2.** Бачачи ж божі сини людських дочок, що гарні вони, взяли собі їх за жінок з усіх, яких вибрали. **3.** І сказав Господь Бог: Дух мій не перебуватиме в цих людях на віки бо вони є тілом, будуть же їхні дні сто двадцять літ. **4.** Гіганти ж були на землі в тих днях і після того, як входили божі сини до людських дочок і породили їм: це були гіганти, які люди славні від віку. **5.** Бачачи ж Господь Бог, що зло людей розмножилося на землі і кожний пильно роздумує у своїм серці всі дні про зло, **6.** і розкався Бог, що створив людину на землі, і роздумався. **7.** І сказав Бог: Знищу людину, яку створив Я, з лиця землі, від людини до скотини і від плазунів до небесних птиць, бо розкався Я, що створив їх. **8.** Ной же знайшов ласку перед Господом Богом. **9.** Це ж покоління Ноя: Ной праведний чоловік, будучи досконалим в своїм роді. Вгодив Ной Богові. **10.** Породив же Ной трьох синів, Сима, Хама, Яфета. **11.** Земля ж була знищена перед Богом, і наповнилася земля неправедністю. **12.** І побачив Господь Бог землю, і була знищена, бо всяке тіло знищило свою дорогу на землі. **13.** І сказав Бог до Ноя: Вік кожної людини прийшов перед мене, бо наповнилася земля неправедністю від них, і ось я знищу їх і землю. **14.** Отже зроби собі корабель з чотирикутних дощок. Зробиш корабель з переділками, і посмолиш його всередині і ззовні смолою. **15.** І так зробиш корабель: Триста ліктів довжина корабля, і п'ятдесят ліктів ширина, і тридцять ліктів його висота: **16.** Зробиш корабель звужуючи його, і на лікоть закінчиш його вгорі. Двері ж зробиш зі сторони. Зробиш в ньому двоповерхові і триповерхові переділки. **17.** А ось Я наводжу потоп води на землю, щоб знищити

всяке тіло, в якому є дух життя під небом. І все що є на землі згине. **18.** І покладу мій завіт з тобою. Ввійдеш же до корабля ти, і твої сини і твоя жінка і жінки твоїх синів з тобою. **19.** І з усієї скотини і з усіх плазунів і з усіх звірів і з усякого тіла, два два з усіх введеш до корабля, щоби прогодувати з собою. Чоловічого роду і жіночого будуть. **20.** З усіх птахів крилатих за родом і з усієї скотини за родом і з усіх плазунів, що плазують по землі, за родом їхнім, два два з усіх ввійдуть до тебе, щоб прогодуватись з тобою, чоловічого роду і жіночого. **21.** Ти ж візьми собі з усякої їжі, яку будете їсти, і збереш до себе, і буде для тебе і для них в їжу. **22.** І зробив Ной все, що заповів йому Господь Бог, так зробив.

Глава 7

1. І сказав Господь Бог до Ноя: Ввійди ти і весь твій дім до корабля, бо Я побачив тебе праведним переді мною в цім роді. **2.** З скотини ж чистої введи до себе сім сім, чоловічого роду і жіночого, зі скотини ж нечистої два два, чоловічого роду і жіночого, **3.** і з птахів небесних чистих сім сім, чоловічого роду і жіночого, і з птахів нечистих два два, чоловічого роду і жіночого, щоб прогодувати насіння по всій землі. **4.** Бо ще сім днів (і) я наводжу дощ на землю сорок днів і сорок ночей, і знищу всяку істоту, яку я створив, з лиця землі. **5.** І зробив Ной все, що заповів йому Господь Бог. **6.** Ной же мав шістьсот літ і був потоп води на землі. **7.** Ввійшов же Ной і його сини і його жінка і жінки його синів до корабля з ним через воду потопу. **8.** І з птахів і з чистої скотини і з нечистої скотини і з усіх плазунів, що на землі, **9.** два два ввійшли до Ноя до корабля, чоловічого роду і жіночого, так як заповів йому Бог. **10.** І сталося після сімох днів, що вода потопу була на землі. **11.** У шістьсотному році в житті Ноя, в другім місяці, двадцять сьомім (дні) місяця, в цім дні відкрилися всі джерела безодні, і загати небесні відкрилися, **12.** і був дощ на землі сорок днів і сорок ночей. **13.** В цьому дні ввійшов Ной, Сим, Хам, Яфет, сини Ноя, і жінка Ноя і три жінки його синів до корабля з ним. **14.** І всі звірі за родом і вся скотина за родом і всякий плазун, що просувається по землі, за родом і всякий птах за родом **15.** ввійшли до Ноя до корабля, два два з усякого тіла, в якому є дух життя. **16.** І те, що входило, з усякого тіла ввійшло, чоловічого роду і жіночого так як заповів Ноеві Бог. І замкнув Господь Бог зівонні його корабель. **17.** І був потоп сорок днів і сорок ночей на землі, і помножилася вода і піднесла корабель, і піднявся він з землі. **18.** І набрала сили вода і помножилася дуже на землі, і плив корабель на верху вод. **19.** Вода ж дужчала дуже дуже на землі, і покрила всі високі гори, які були під небом, **20.** п'ятнадцять ліктів вгору піднялася вода, і покрила всі високі гори. **21.** І померло всяке тіло, що рухається по землі птахів і скотини і звірів, і всякий плазун, що повзе по землі, і всяка людина. **22.** І все, що має дух життя, і все, що було на суші, померло. **23.** І знищив всяку істоту, що була на лиці всієї землі, від людини до скотини і плазунів і небесних птахів, і були знищені з землі. І остався сам Ной і ті, що з ним в кораблі. **24.** І піднялася вода над землею сто п'ятдесят днів.

Глава 8

1. І згадав Бог Ноя, і всіх диких звірів і всю скотину і всіх птахів і всіх плазунів, які були з ним в кораблі, і навів Бог вітер на землю, і спинилася вода, 2. і замкулися джерела безодні і загати небесні, і перестав дощ з неба. 3. І упала вода відходячи з землі. Упадала і зменшувалася вода по сто п'ятдесяти днях. 4. І корабель сів в сьомому місяці, двадцятьсьомого (дня) місяця, на Араратських горах. 5. Вода ж, ідучи, маліла до десятого місяця. А в одинадцятому місяці, першого (дня) місяця, з'явилися шпилі гір. 6. І сталося, що по сорока днях відкрив Ной віконце корабля, яке зробив, 7. і післав крука, щоб побачити чи відступила вода. І вийшовши не повернувся доки не висохла вода з землі. 8. І після нього післав голубку, щоб побачити чи відступила вода з лиця землі. 9. І голубка не знайшовши спочинку для своїх ніг повернулася до нього до корабля, бо вода була на всім лиці всієї землі, і простягнувши свою руку взяв її і ввів її до себе до корабля. 10. І почекавши ще інших сім днів, знову післав голубку з корабля, 11. і повернулася до нього голубка увечорі, і мала в своїх устах галузку оливки з листям. І пізнав Ной, що відійшла вода з землі. 12. І почекавши ще других сім днів, знову післав голубку, і не додала до нього більше повернутися. 13. І сталося в шістьсот першому році в житті Ноя, першого місяця, першого (дня) місяця, зійшла вода з землі. І відкрив Ной верх корабля, якого зробив, і побачив, що уступила вода з лиця землі. 14. В другому ж місяці в двадцять сьомому (дні) місяця, висохла земля. 15. І сказав Господь Бог Ноеві, кажучи: 16. Вийди з корабля, ти і твоя жінка і твої сини і жінки твоїх синів з тобою 17. і всі звірі, що є з тобою, і всяке тіло від птахів аж до скотини і всякого плазуна, що повзає по землі, виведи з собою. І ростіть і множіться на землі. 18. І вийшов Ной і його жінка і його сини і жінки його синів з ним, 19. і всі дикі звірі і вся скотина і всякий птах і всякий плазун, що рухається на землі за родом своїм вийшли з корабля. 20. І збудував Ной жертівник Богові і взяв з усієї чистої скотини і з усіх чистих птахів і приніс всепалення на жертівнику. 21. І понюхав Господь Бог милий запах, і сказав Господь Бог, розкайавшись: Не додам більше прокляти землю через діла людей, бо ум людини пильно звернений до зла від молодости; не додам отже ще убити всяке живе тіло, так як Я зробив. 22. В усі дні землі сівба і жнива, холод і спека літо і весна день і ніч не перстануть.

Глава 9

1. І поблагословив Бог Ноя і його синів і сказав їм: Ростіть і множіться і наповнюйте землю, і володійте нею. 2. І ваше тремтіння і страх хай буде на всіх диких звірах землі і на всіх небесних птахів і на всьому, що рухається на землі, і на всіх рибах моря: в руки вам віддав Я. 3. І всякий плазун що живе, буде вам в їжу; так як зілля трави дав Я вам все. 4. Лиш мяса в крові душі не їстимете. 5. Бо і вашу кров душ ваших вимагатиму, з руки всякого дикого звіра вимагатиму його, і з руки людини - брата вимагатиму душу людини. 6. Хто проливає людську кров за кров його

пролиється, бо на образ Божий створив Я людину. **7.** Ви ж ростіть і множитеся, і наповняйте землю і множитеся на ній. **8.** І сказав Бог до Ноя і його синів з ним, кажучи: **9.** Ось Я кладу мій завіт вам і вашому насінню по вас, **10.** і всякій живій душі з вами, від птахів і від скотини, і всякого дикого звіра землі, з усіх, що вийшли з корабля. **11.** І покладу мій завіт з вами, і більше не помре всяке тіло від води потопу, і не буде більше потопу води, щоб знищити всю землю. **12.** І сказав Господь Бог до Ноя: Це знак завіту, який Я даю між мною і вами і між всякою живою душею, яка є з вами, на вічні роди: **13.** кладу мою веселку в хмарі, і буде на знак завіту між мною і землею. **14.** І буде, коли наведу Я хмари на землю, зявиться моя веселка в хмарі, **15.** і пригадаю мій завіт, який є між мною і вами і між всякою живою душею в усякому тілі, і не буде більше вода на потоп, щоб знищити всяке тіло. **16.** І буде веселка в хмарах, і побачу, щоб пригадати вічний завіт, між мною і між всякою живою душею в усякому тілі, що є на землі. **17.** І сказав Бог до Ноя: Це знак завіту, який Я поклав між мною і між усяким тілом, яке є на землі. **18.** Були ж сини Ноя, які вийшли з корабля Сим, Хам, Яфет. Хам був батьком Ханаана. **19.** Це є три сини Ноя; від цих розсіялися по всій землі. **20.** І почав Ной (бути) чоловіком - рільником землі, і насадив виноград. **21.** І випив вина і упився, і обнажився в своїй хаті. **22.** І побачив Хам, батько Ханаана, наготу свого батька, і вийшовши, розповів двом своїм братам надворі. **23.** І взявши Сим і Яфет плаща, накинули на два свої рамена, і пішли задом і накрили наготу свого батька, і їх обличчя (було) відвернене взад, і не побачили наготу свого батька. **24.** Витверезився ж Ной від вина і пізнав, що зробив йому його молодший син, **25.** і сказав: Проклятий Ханаан. Рабом буде своїм братам. **26.** І сказав: Благословенний Господь Бог Сима, і буде Ханаан йому рабом. **27.** Хай розширить Бог Яфета і хай живе в мешканнях Сима, і хай буде Ханаан їхнім рабом. **28.** Ной же пожив після потопу триста п'ятдесят літ. **29.** І всі дні Ноя були дев'ятьсот п'ятдесят літ, і помер.

Глава 10

1. Це ж роди синів Ноя, Сим, Хам, Яфет, і народилися їм сини після потопу. **2.** Сини Яфета: Гамер і Магор і Мадай і Йован і Еліса і Товел і Мосох і Тірас. **3.** І сини Гамера: Асханаз і Ріфат і Торгама. **4.** І сини Йована: Еліса і Тарсіс, Кітійці, Родійці. **5.** З цих розділилися острови народів в їхній землі, кожний за мовою в своїх племенах і в своїх народах. **6.** Сини ж Хама: Хус і Месраїм, Фуд і Ханаан. **7.** Сини ж Хуса: Сава і Евіла і Савата і Регма і Саваката. Сини ж Регми: Сава і Дадан. **8.** Хус же породив Неврода. Цей почав бути великаном на землі. **9.** Цей був великаном мисливцем перед Господом Богом, задля цього говорять: Як Неврод великан мисливець перед Господом. **10.** І початок його царства був Вавилон, Орех і Архад і Халанне і земля Сеннаар. **11.** З тієї землі вийшов Асур, і заселив Ніневію і місто Роовот і Калах, **12.** і Дасем між Ніневією і між Калахом: це велике місто. **13.** І Месраїм породив Лудійців і Енеметійців і Лавійців і Нефталійців **14.** і Патросонійців і Хаслонійців звідки вийшли Філістійці, і Кафторійці. **15.** Ханаан же породив

Сідона первородного і Хеттая **16.** і Євусая і Аморрая і Гергесая **17.** і Евей і Арукея і Асеннея **18.** і Арадія і Самарей і Амаї. І після цього розсіялися племена Хананаїв. **19.** І границі Хананаїв були від Сідона до приходу до Герари і Гази, до приходу до Содому і Гоморри, Адами і Севоїм, до Ласи. **20.** Це сини Хама в їхніх племенах за мовами їхніми в своїх границях і в своїх народах. **21.** І Симові народилося і йому, батькові всіх синів Евер, старшому братові Яфета. **22.** Сини Сима: Елам і Ассур і Арфаксад і Луд і Арам і Каїнан. **23.** І сини Арама: Ос і Ул і Гатер і Мосох. **24.** І Арфаксад породив Каїнана, і Каїнан породив Салу, Сала ж породив Евера. **25.** І народилися Еверові два сини: ім'я одному Фалек, бо в його днях поділилася земля, й ім'я його брата Єктан. **26.** Єктан же породив Елмодада і Салефа і Асармота і Яраха **27.** і Одорру і Айзила і Деклу **28.** і Авімеїла і Савева **29.** і Уфіра і Евїлу і Йовава. Всі вони сини Єктана. **30.** І їх поселення було від Масси до приходу до Софіра, східної гори. **31.** Це сини Сима в їхніх племенах за їхніми мовами в їхніх границях і в їхніх народах. **32.** Це племена синів Ноя за їхніми родами за їхніми народами. Від цих після потопу розсіялися острови народів на землі.

Глава 11

1. І була вся земля одними губами, і одна мова для всіх. **2.** І сталося, коли рухалися вони зі сходу знайшли рівнину в землі Сеннаар і там поселилися. **3.** І сказав чоловік другові: Прийдіть зробім цегли і випечім їх огнем. І була їм цегла замість каменя, і смола була замість розчину. **4.** І сказали: Ходіть збудуймо собі місто і башту, якої вершок буде до неба, і зробимо собі ім'я раніше ніж розсіємося по лиці всієї землі. **5.** І зійшов Господь побачити місто і башту, яку будували людські сини. **6.** І сказав Господь: Ось рід один і губи одні в усіх, і ось зачали робити, і тепер вдасться їм усе, що лиш забажають зробити. **7.** Ходіть і зійшовши помішаймо там їхній язик, щоб не почув кожний голос друга. **8.** І Господь їх звідти розсіяв по лиці всієї землі, і перестали будувати місто і башту. **9.** Задля цього названо ім'я її Змішання, бо там змішав Господь губи всієї землі, і звідти Господь Бог їх розсіяв по лиці всієї землі. **10.** І це роди Сима: Сим син сто літний, коли породив Арфаксада, другого року після потопу. **11.** І пожив Сим після того як породив він Арфаксада п'ятдесят літ, і породив синів і дочок, і помер. **12.** І Арфаксад пожив сто тридцять п'ять літ і породив Каїнана. **13.** І пожив Арфаксад після того як породив він Каїнана чотириста тридцять літ і породив синів і дочок, і помер. І пожив Каїнан сто тридцять літ і породив Салу. І пожив Каїнан після того як породив він Салу триста тридцять літ і породив синів і дочок, і помер. **14.** І пожив Сала сто тридцять літ і породив Евера. **15.** І пожив Сала після того як породив він Евера триста тридцять літ і породив синів і дочок, і помер. **16.** І пожив Евер сто тридцять чотири роки і породив Фалека. **17.** І пожив Евер після того як породив він Фалека триста сімдесят літ, і породив синів і дочок, і помер. **18.** І пожив Фалек сто тридцять літ і породив Рагава. **19.** І пожив Фалек після того як породив він Рагава двісті дев'ять літ, і породив синів і дочок, і помер. **20.** І пожив Рагав сто

тридцять два роки і породив Сируха. **21.** І пожив Рагав після того як породив він Сируха двісті сім літ, і породив синів і дочок, і помер. **22.** І пожив Сирух сто тридцять літ і породив Нахора. **23.** І пожив Сирух після того як породив він Нахора двісті літ і породив синів і дочок, і помер. **24.** І пожив Нахор сімдесять девять літ і породив Тару. **25.** І пожив Нахор після того як породив він Тару сто двадцять девять літ, і породив синів і дочок, і помер. **26.** І пожив Тара сімдесять літ і породив Аврама і Нахора і Аррана. **27.** Це ж роди Тари: Тара породив Аврама і Нахора і Аррана, і Арран породив Лота. **28.** І помер Арран перед Тарою своїм батьком в землі, в якій народився, в країні Халдеїв. **29.** І взяв Аврам і Нахор собі жінок: ім'я жінці Аврама Сара, і ім'я жінці Нахора Мелха, дочка Аррана, батько Мелхи і батько Єсхи. **30.** І була Сара безплідною і не родила дітей. **31.** І взяв Тара Аврама свого сина і Лота сина Аррана сина свого сина, і Сару свою невістку, жінку свого сина Аврама, і вивів їх з Халдейської землі, щоб піти до Ханаанської землі і пішов до Харрану, і поселився там. **32.** І були дні Тари в Харрані двісті п'ять літ, і помер Тара в Харрані.

Глава 12

1. І сказав Господь Аврамові, вийди з твоєї землі і з твого роду і з дому твого батька до землі, яку лиш тобі покажу. **2.** І зроблю тебе великим народом і побалгословлю тебе і звеличу твоє ім'я і буде благословенне. **3.** І поблагословлю тих, що благословляють тебе, і тих, що проклинають тебе проклену, і благословенні будуть у тобі всі племена землі. **4.** І пішов Аврам, так як сказав йому Господь, і йшов з ним Лот. Аврам же мав сімдесять п'ять літ, коли вийшов з Харрану. **5.** І взяв Аврам свою жінку Сару і Лота сина свого брата і всі їхні маєтки, які придбали, і всяку душу яку придбали в Харрані, і вийшли, щоб іти до Ханаанської землі, і пішли до Ханаанської землі. **6.** І пройшов Аврам землю по її довжині до місця Сихем, до високого дуба. Хананейці ж тоді жили в землі. **7.** І з'явився Господь Аврамові і сказав йому: Твому насінню дам цю землю. І збудував там Аврам жертівник Господеві, який йому з'явився. **8.** І відійшов звідти до гори на сході Ветилі, і поставив там своє шатро, у Ветилі при морі і Ангє на сході. І збудував там жертівник Господеві і прикликав ім'я Господа. **9.** І піднявся Аврам і, пішовши, отаборився у пустині. **10.** І був голод у землі, і пішов Аврам до Єгипту, щоб там жити, бо запанував голод на землі. **11.** Сталося ж, коли приблизився Аврам, щоб увійти до Єгипту, сказав Аврам своїй жінці Сарі: Знаю я, що ти є жінкою вродливою лицем. **12.** Буде отже як тільки побачать тебе єгиптяни, скажуть що: Вона його жінка, і убють мене, тебе ж оставлять. **13.** Отже скажи що: Я є його сестрою, щоб мені добре було задля тебе і живою була моя душа задля тебе. **14.** Сталося ж, коли увійшов Аврам до Єгипту, побачивши Єгиптяни жінку, що була дуже гарною, **15.** і побачили її володарі Фараона і розхвалили її перед Фараоном і ввели її до дому Фараона. **16.** І Аврамові добре було задля неї, і були в нього вівці і телята і осли, раби і рабині мули і верблюди. **17.** І мучив Бог Фараона і його дім великими і поганими муками задля Сарі жінки Аврама. **18.** Фараон, покликавши ж Аврама, сказав: Чому це

ти мені зробив, бо не звістив ти мені, що вона є твоєю жінкою? **19.** Чому сказав ти, що: Вона є моєю сестрою? І взяв я її собі за жінку. І ось тепер твоя жінка перед тобою, взявши відійди. **20.** І заповів Фараон мужам про Аврама, щоб провести його і його жінку і все, що було його, і Лота з ним.

Глава 13

1. Вийшов же Аврам з Єгипту до пустині, сам і його жінка, і все що його і Лот з ним, **2.** Аврам же був дуже багатий скотиною і сріблом і золотом **3.** І пішовши звідки прийшов, до пустині до Ветилю, до місця де мав він раніше шатро, між Ветилем і між Ангесом, **4.** до місця жертівника, там де був спершу: і призвав Аврам там ім'я Господа. **5.** І Лот, що йшов з Аврамом мав вівці і воли і шатра. **6.** і не поміщала їх земля, щоб жили разом, бо їх маєток був великий, і не могли жити разом. **7.** І була бійка між пастухами скота Аврама і між пастухами скота Лота. Хананейці ж і Ферезейці тоді жили на землі. **8.** Сказав же Аврам Лотові: Хай не буде бійки між мною і тобою і між твоїми пастухами і між моїми пастухами бо чоловіки - брати є ми. **9.** Чи не ось уся земля перед тобою? Відділися від мене. Якщо ти на ліво, я на право; якщо ж ти на право, я на ліво. **10.** І піднявши Лот свої очі, побачив усю околицю Йордану, що вся вона, раніше ніж знищив Бог Содому і Гоморру, була наводнена наче рай божий, і наче єгипетська земля до приходу до Загори. **11.** І вибрав собі Лот усю околицю Йордану і відійшов Лот зі сходу, і відлучилися кожний від свого брата. **12.** Аврам же поселився в землі Ханаанській, Лот же поселився в місті околиці і замешкав в Содомі. **13.** Люди ж, що в Содомі, (були) дуже погані і грішні перед Богом. **14.** Сказав же Бог Аврамові після того як Лот відлучився від нього: Поглянь своїми очима, глянь з місця, де ти тепер є, на північ і південь і схід і до моря (захід!). **15.** Бо всю землю, яку ти бачиш, тобі Я її дам і твоєму насінню на віки. **16.** І зроблю твоє насіння, як пісок землі. Якщо хтось може почислити пісок землі, і твоє насіння буде почислене. **17.** Вставши пройди землю по її довжині і по ширині, бо тобі її дам. **18.** І, згорнувши шатра, Аврам, пішовши, поселився при мамврійському дубі, який був у Хевроні, і збудував там жертівник Господеві.

Глава 14

1. Сталося ж в царюванні Амарфала царя Сеннаара, Аріох цар Елласара і Ходоллогомор цар Еламу і Таргал цар народів **2.** звели війну з Варом царем Содомів і з Варсоєю царем Гоморри і Сеннааром царем Адами і Сумовором царем Севоїму і царем Бали [це є Сигор]. **3.** Всі вони змовилися в долині соли [це море соли]. **4.** Дванадцять літ служили Ходоллогоморові, тринадцятого ж року повстали. **5.** А в чотирнадцятому році прийшов Ходоллогомор і царі, що з ним, і вибили гігантів, що в Астароті Карнаїн, і сильні народи разом з ними, і Оммеїв, що в місті Саві, **6.** і Хорреїв, що в горах Сир, до терпетинного дерева Фарану, що є в пустині. **7.** І повернувшись пішли до джерела суду [це є Кадис] і вибили всіх володарів Амаліка і Амореїв, що мешкали в Асасан Тамар.

8. Вийшов же Цар Содомів і цар Гоморри і цар Адами і цар Севоїму і цар Вали [це є Сигор] і отаборилися на війну в соляній долині, **9.** проти Ходоллогомора царя Еламу і Таргала царя народів і Амарфала царя Сеннаара і Аріоха царя Елласара, чотири царі проти п'ятох. **10.** Соляна ж долина - джерела, джерела смоли. Втік же цар Содомів і цар Гоморри і впали туди, ті ж, що осталися, втекли в гірську околицю. **11.** Взяли ж кожного содомського і гоморрського коня і всю їхню їжу і відійшли. **12.** Взяли ж і Лота сина брата Аврама і його майно і відійшли; бо він жив в Содомах. **13.** Прийшовши ж хтось з тих, що спаслися, сповістив Аврамові прихोцькові. Він же жив при мамврійському дубі, Аморець брат Есхола і брат Авнана, вони були союзники Аврама. **14.** Почувши ж Аврам, що взято в полон Лота його брата, почислив власних, що народилися в його домі, триста вісімнадцять, і пігнався за ними до Дану. **15.** І напав на них вночі, він і його слуги, і побив їх, і гнався за ними до Хови, що є по лівійці Дамаску. **16.** І повернув кожного содомського коня і повернув Лота свого брата і його маєток і жінок і нарід. **17.** Вийшов же цар Содомів на зустріч йому після того, як повернувся він з ходоллогоморської битви і царів, що з ним, до долини Сави [це була царська долина]. **18.** І Мелхіседек цар Салиму виніс хліби і вино; був же священиком Бога вишнього. **19.** І поблагословив Аврама і сказав: Благословенний Аврам Богові вишньому, який створив небо і землю, **20.** і благословенний Бог вишний, що віддав твоїх ворогів тобі в руки. І дав йому десятину з усього. **21.** Сказав же цар Содомський до Аврама: Дай мені мужів а кінноту візьми собі. **22.** Сказав же Аврам цареві Содомському: Підніму руку свою до Бога вишнього, який створив небо і землю, **23.** якщо від шнурошка до ремінця обуви візьму з усього твого, щоб не сказав ти, що: Я збагатив Аврама. **24.** Лиш те, що зіли молодці, і часть мужів, що пішли зі мною, Есхола, Авнана, Мамвре, ці хай візьмуть часть.

Глава 15

1. А після цих слів було Господнє слово до Аврама у видінні, кажучи: Не бійся Авраме: Я обороняю тебе. Винагорода твоя буде дуже великою. **2.** Каже ж Аврам: Владико, що мені даси? Я ж відходжу бездітним. Син же Масека, що народився в моїм домі, він Дамаск Еліезер. **3.** І сказав Аврам: Томущо Ти мені не дав насіння, той же, що народився в моїм домі, успадкує по мені. **4.** І зараз був до нього Божий голос, кажучи: Не цей успадкує по тобі, але той, що вийде з тебе, цей успадкує по тобі. **5.** А вивів його надвір і сказав йому: Поглянь на небо і почисли звізди, якщо зможеш почислити їх. І сказав: Таким буде насіння твоє. **6.** І повірив Аврам Богові і почислено йому за справедливість. **7.** Сказав же йому: Я є Бог, що вивів тебе з країни Халдеїв, щоби дати тобі унаслідити цю землю. **8.** Сказав же: Владико Господи, з чого знатиму що її унасліджу? **9.** Сказав же йому: Візьми мені трилітню ялівку і трилітню козу і трилітнього барана і горлицю і голуба. **10.** Взяв же собі усе це і поділив їх пополам, і поклав їх напроти себе, птахів же не розсік. **11.** Злетіли же птахи на тіла, на їх розтесані (часті), і сів при них Аврам. **12.** При заході ж сонця

захват впав на Аврама і ось нападає на нього темний, великий страх. **13.** І сказано було до Аврама: Знаючи, знай, що твоє насіння буде мешканцем в землі не власній, і будуть їхніми рабами і заподіють їм зло і упокорятимуть їх чотириста літ. **14.** Нарід же, якому будуть рабами судитиму Я. А після того вийдуть сюди з великим маєтком. **15.** Ти ж відійдеш до твоїх батьків з миром, похований в добрій старості. **16.** Четверте ж покоління вернеться сюди. Бо ще не сповнилися гріхи Амореїв до тепер. **17.** Коли ж було сонце на заході, був полумінь, і ось піч, що димилася, і огняні світочі, що пройшли між цими розрубаними (частями). **18.** В тому дні завіщав Господь Аврамові завіт, кажучи: Твоєму насінню дам цю землю, від єгипетської ріки до великої ріки - ріки Евфрат, **19.** Кенеїв і Кенезеїв і Кедмонеїв **20.** і Хеттеїв і Ферезеїв і Рафаїнів **21.** і Амореїв і Хананеїв і Евеїв і Гергесеїв і Свусеїв.

Глава 16

1. Сара ж жінка Аврама, не родила йому. Була ж у неї рабиня єгиптянка, якій ім'я Агар. **2.** Сказала же Сара Аврамові: Ось замкнув мене Господь, щоб не родити. Ввійди, отже, до моєї рабині, щоби народити від неї дітей. Послухав же Аврам голос Сари. **3.** І Сара жінка Аврама, взявши Агар свою рабиню єгиптянку, по десятих роках, як жив Аврам у землі Ханаанській, і дала її Аврамові своєму мужеві йому за жінку. **4.** І ввійшов до Агар, і зачала. І побачила, що має в лоні, і була упокорена господня перед нею. **5.** Сказала же Сара до Аврама: Я обиджена тобою. Я дала мою рабиню на твоє лоно, побачивши ж, що має в лоні, я була упокорена перед нею. Хай судить Бог між мною і тобою. **6.** Сказав же Аврам до Сари: Ось твоя рабиня в твоїх руках. Роби з нею, як лиш тобі є до впадоби. І Сара завдала їй зла і вона втекла від її лиця. **7.** Знайшов же її ангел Господа Бога при джерелі води в пустині при джерелі на дорозі Сур. **8.** І сказав їй господний ангел: Агар рабине Сари, звідки ідеш і куди прямуєш? Вона ж сказала: Я втікаю від лиця Сари моєї господині. **9.** Сказав же їй господний ангел: Повернися до своєї господині і впокорися під її руки. **10.** І сказав їй господний ангел: Множучи, помножу твоє насіння, і не почислиться від великого числа. **11.** І сказав їй господний ангел: Ось ти маєш в лоні, і породиш сина, і назвеш його ім'я Ізмаїл, бо почув Господь твоє упокорення. **12.** Він буде людиною поля. Руки його на всіх, і руки всіх на ньому, і житиме перед лицем усіх своїх братів. **13.** І призвала Агар ім'я Господа, що говорив до неї: Ти Бог, що споглянув на мене. Бо сказала: Бо побачила передімною того, що з'явився мені. **14.** Задля цього прозвала криницю: Криниця де передімною я бачила. Ось між Кадисом і між Варадом. **15.** І породила Агар Аврамові сина, і назвав Аврам ім'я свого сина, якого породила йому Агар, Ізмаїл. **16.** Аврам же був вісімдесят шість літним коли породила Агар Аврамові Ізмаїла.

Глава 17

1. Було ж Аврамові дев'яносто дев'ять літ, і з'явився Господь Аврамові і сказав йому: Я є Бог твій. Добре вгоди передімною і будь непорочним, **2.** і покладу мій завіт між мною і між тобою і

розмножу тебе дуже. **3.** І впав Аврам на лице своє, і сказав йому Бог, кажучи: **4.** І Я, ось завіт мій з тобою, і будеш батьком великого числа народів. **5.** І більше не зватиметься твоє ім'я Аврам, але твоє ім'я буде Авраам, бо батьком численних народів Я тебе поставив. **6.** І побільшу тебе дуже, і зроблю тебе народами, і царі вийдуть з тебе. **7.** І покладу мій завіт між мною і між тобою і між твоїм насінням після тебе в їх покоління на вічний завіт, щоб бути тобі Богом і насінню твому після тебе. **8.** І дам тобі і насінню твому після тебе землю, в якій живеш, всю землю Ханаанську, на вічне посідання і буду їм Богом. **9.** І сказав Бог до Авраама: Ти ж завіт мій зберігатимеш, ти і твоє насіння після тебе в їх поколіннях. **10.** І це завіт, який зберігатимеш між мною і вами, і між насінням твоїм після тебе в їх поколіннях. Обріжеться кожний з вас чоловічого роду **11.** і обріжете ваше тіло на переді, і буде на знак завіту між мною і вами. **12.** І кожне ваше осьмиденне дитя чоловічого роду у ваших поколіннях обріжеться, народжений в твоїм домі і куплений від усякого сина чужинця, хто не є з насіння твого. **13.** Обрізанням обріжеться роджений в твоїм домі і куплений, і мій завіт буде на вашім тілі в вічний завіт. **14.** І необрізаний чоловічого роду, який не обріже тіла на своїм переді осьмого дня, вигублена буде та душа з свого покоління, бо знищила мій завіт. **15.** І сказав Бог Авраамові: Твоя жінка Сара, не зватиметься її ім'я Сара, але Сарра буде її ім'я. **16.** Поблагословлю ж її і дам тобі з неї дитину. І поблагословлю її, і буде народами, і царі народів вийдуть з неї. **17.** І впав Авраам на лице і засміявся і сказав в умі, кажучи: Чи столітньому народиться син, чи і Сарра будучи дев'яност літною родитиме? **18.** Сказав же Авраам до Бога: Ізмаїл, він хай живе перед тобою. **19.** Сказав же Бог до Авраама: Так. Ось твоя жінка Сарра породить тобі сина, і назвеш його ім'я Ісаак, і покладу мій завіт з ним на вічний завіт і його насінню після нього. **20.** А ось вислухав Я тебе про Ізмаїла. Ось поблагословив Я його і побільшу його і дуже розмножу його. Дванадцять народів породить, і зроблю його великим народом. **21.** А мій завіт покладу з Ісааком, якого породить тобі Сарра у цей час в другому році. **22.** Закінчив же говорити до нього і піднявся Бог від Авраама. **23.** І взяв Авраам Ізмаїла свого сина і всіх роджених в його домі і всіх куплених і кожного чоловічого роду з мужів, що в домі Авраама, і обрізав їх на переді в часі того дня, так як сказав йому Бог. **24.** Авраам же мав дев'яност дев'ять літ коли обрізав тіло на своїм переді. **25.** А Ізмаїл його син мав тринадцять літ, коли обрізано тіло в нього на переді. **26.** В часі того дня обрізався Авраам і його син Ізмаїл. **27.** І всі мужі його дому і народжені в домі і куплені з чужих народів, обрізав їх.

Глава 18

1. З'явився же йому Бог при мамврійському дубі, як він сидів при дверях свого шатра в полудне. **2.** Поглянувши ж своїми очима побачив, і ось три мужі стояли перед ним. І побачивши, побіг їм на зустріч від дверей свого шатра і поклонився до землі, **3.** і сказав: Господи, отже якщо я знайшов ласку перед тобою, не минь твого раба. **4.** Хай же буде принесена вода, і хай вмиють ваші ноги, і

прохолодіться під деревом. **5.** І принесу хліб і їстимете, і після цього підете вашою дорогою, задля якої ви звернули до вашого раба. І сказали: Зроби так, як ти сказав. **6.** І поспішився Авраам у шатро до Сарри і сказав їй: Поспішися і заміси три мірки петльованої муки і зроби паланиці. **7.** І побіг Авраам до скота і взяв молоде і гарне теля і дав рабові, і поспішився приготувати його. **8.** Взяв же масло і молоко і теля, яке приготував, і поклав перед ними, і поїли. Він же стояв перед ними під деревом. **9.** Сказав же до нього: Де твоя жінка Сарра? Він же, відповівши, сказав: Ось у шатрі. **10.** Сказав же: Повертаючись, прийду до тебе у цім часі, у годину, і матиме сина Сарра твоя жінка. Сарра ж почувала при дверях шатра, будучи за ними. **11.** Авраам же і Сарра (були) старі, постарівшись днями, перестала же Сарра мати жіноче. **12.** Засміялася же Сарра, кажучи в собі: Ще не сталося мені до тепер, а пан мій старий. **13.** І сказав Господь до Авраама: Чому то засміялася Сарра, в собі кажучи: Чи ж дійсно родитиму? Я ж постарілася. **14.** Чи безсильним буде у Бога слово? У цім часі повернуся до тебе, в годині, і буде в Сарри син. **15.** Заперечила ж Сарра, кажучи: Я не засміялася. Бо побоялася. І сказав: Ні, але ти засміялася. **16.** Вставши ж, мужі звідти поглянули на лице Содомів і Гоморри, Авраам же ішов разом з ними супроводжаючи їх. **17.** Сказав же Господь: Чи сховаю Я від Авраама мого раба те, що я роблю? **18.** Авраам же в майбутньому стане великим і численним народом, і благословенні будуть в ньому всі народи землі. **19.** Бо знаю, що заповість своїм синам і своєму домові після себе, і збережуть господні дороги, щоб чинити справедливість і суд. Щоб навів Господь на Авраама все, що сказав до нього. **20.** Сказав же Господь: Крик Содом і Гоморри розмножився, і їхні гріхи дуже великі. **21.** Зійшовши отже, погляну чи сповняється згідно з їхнім криком, що приходить до мене, якщо ж ні, щоб знав я. **22.** І повернувшись, мужі звідти пішли до Содомів, Авраам же ще стояв перед Господом. **23.** І приблизившись, Авраам сказав: Чи знищиш разом праведника з неправедним і буде праведник як неправедний? **24.** Якщо буде п'ятдесят праведників в місті, чи знищиш їх? Чи не пощадиш усе місце задля п'ятидесяти праведників, якщо будуть у ньому? **25.** Зовсім не зробиш ти згідно з цим словом, щоб знищити праведника з неправедними, і буде праведник як неправедний. Зовсім ні. Суддя землі всієї - чи не зробиш суд? **26.** Сказав же Господь: Якщо знайду в Содомах п'ятдесят праведників в місті, оставлю усе місце задля них. **27.** І відповівши, Авраам сказав: Тепер почав я говорити до Господа, я ж є земля і попіл. **28.** Якщо ж зменшиться п'ятдесят праведників на п'ять, чи знищиш задля п'ятох усе місто? І сказав: Не знищу, якщо знайду там сорок п'ять. **29.** І додав ще говорити до нього і сказав: Якщо ж знайдуться там сорок? І сказав: Не знищу задля сорока. **30.** І сказав: Ще що Господи, якщо заговорю. Якщо ж знайдуться там тридцять? І сказав: Не знищу якщо знайду там тридцять. **31.** І сказав: Оскільки маю говорити до Господа, якщо ж знайдуться там двадцять? І сказав: Не знищу задля двадцяти. **32.** І сказав: Ще що, Господи, якщо заговорю ще раз. Якщо ж знайдуться там десять? І сказав: Не знищу задля десяти. **33.** Відійшов же Господь, як закінчив говорити до Авраама, і Авраам повернувся до свого місця.

Глава 19

1. Прийшли ж два ангели до Содомів ввечері. Лот же сидів при брамі Содомів. Побачивши ж Лот, встав їм на зустріч і поклонився лицем до землі, **2.** і сказав: Ось пани, заверніть до дому вашого раба і спочиньте і помийте ваші ноги, і вставши вранці підете вашою дорогою. Сказали ж: Ні, але на площі спочинемо. **3.** І змусив їх, і завернули до нього, і ввійшли до його дому. І зробив їм прийом, і випік їм опрісноків, і поїли перед сном. **4.** І мужі міста содомляни оточили дім від молодого до старого, увесь нарід разом, **5.** і викликали Лота, і говорили до нього: Де є мужі, які ввійшли до тебе вночі? Виведи їх до нас, щоб ми були з ними. **6.** Вийшов же Лот до них до передвіря, двері ж замкнув за собою. **7.** Сказав же їм: Зовсім ні, брати, не чиніть зла. **8.** Є ж у мене дві дочки, які не пізнали мужа. Виведу їх до вас, і вчиніть з ними, як лиш вам завгодно. Лишень цим мужам не зробить нічого злого, задля цього ввійшли під крівлю дому мого. **9.** Сказали ж: Відійди звідси. Сам ти прийшов тут жити, і не суд судити. Отже тепер тобі більше зла вчинемо ніж їм. І дуже вживали силу проти мужа Лота, і наблизились, щоб розбити двері. **10.** Простягнувши ж руки, мужі втягнули Лота до себе до хати, і замкнули двері дому. **11.** Мужів же, які були перед дверима дому, вдарили сліпотю від малого до великого, і послабли шукаючи дверей. **12.** Сказали ж мужі до Лота: Чи є хтось тут з твоїх, зяті чи сини чи дочки? Чи якщо хтось інший є з твоїх в місті, виведи з цього місця, **13.** бо ми нищимо це місце, бо піднявся їх крик перед Господом, і післав нас Господь знищити його. **14.** Вийшов же Лот і сказав своїм зятям, які взяли його дочок, і сказав: Встаньте і вийдіть з цього місця, бо Господь нищить місто. Здавалося ж перед його зятями, що жартує. **15.** Коли ж настав ранок, підганяли ангели Лота кажучи: Вставши, візьми твою жінку і обі дочки, які маєш, і вийди, щоб і ти не згинув разом з беззаконними міста. **16.** І перелякалися. І взяли ангели його за руки і за руки його жінки і за руки обох його дочок, томущо його пощадили. **17.** І сталося, коли вивели їх геть, і сказали: Спасаячи, спаси свою душу; не оглядайся назад, ані не останься в усій околиці. Спасайся в горі, щоб часом ти не був охоплений. **18.** Сказав же Лот до них: Прохаю Господи, **19.** оскільки твій раб знайшов милосердя перед тобою і звеличив ти твою справедливість, яку чиниш на мені, щоб жила моя душа, я ж не зможу спастися в горі, щоб не захопило мене зло і згину. **20.** Ось близько це місто, щоб втікнути мені туди, воно є мале, там я спасуся; чи не є воно мале? І житиме душа моя. **21.** І сказав йому: Ось поважаю я обличчя твоє і це слово, щоб не знищити місто, про яке сказав ти; **22.** отже, поспішися спастися туди; бо не зможу зробити діло доки ти не ввійдеш туди. Задля цього назвав ім'я міста Сигор. **23.** Зійшло сонце на землю, і Лот ввійшов до Сигору, **24.** і Господь зіслав дощ на Содомі і Гоморру, сірку і огонь від Господа з неба, **25.** і знищив ті міста і всю околицю і всіх, що жили в містах і все, що виростало з землі. **26.** І озирнулася його жінка назад і стала стовпом соли. **27.** Поспішив же Авраам вранці до місця, де стояв перед Господом, **28.** і поглянув на лице Содомів і Гоморри і на лице довколїшньої землі, і побачив, і ось підносився полумінь з землі, наче дим з печі. **29.** І сталося, що коли нищив

Бог усі міста околиці, згадав Бог Авраама і вислав Лота з посеред знищення, коли Господь нищив міста, в яких жив в них Лот. **30.** Вийшов же Лот із Сигору і осівся в горі і його дві дочки з ним. Бо збоявся жити в Сигорі і поселився в печері, сам і обі його дочки з ним. **31.** Сказала ж старша до молодшої: Батько наш старий і немає нікого на землі, хто увійшов би до нас, за звичаєм всієї землі. **32.** Ходи і упоїмо нашого батька вином і переспимо з ним і воскресимо від нашого батька насіння. **33.** Упоїли ж свого батька вином тієї ночі, і старша, ввійшовши, переспала з своїм батьком тієї ночі, і не знав коли спала вона, і встала. **34.** Сталося ж на другий день і сказала старша до молодшої: Ось я вчора переспала з батьком; упиймо його вином і цієї ночі, і, ввійшовши, переспися з ним, і воскресимо від нашого батька насіння. **35.** Упоїли ж і цієї ночі свого батька вином, і ввійшовши, молодша переспала з своїм батьком, і не знав коли спала вона, і встала. **36.** І зачали обі дочки Лота від свого батька. **37.** І старша породила сина і назвала ім'я його Моав: Від батька мого; він батько Моавітів до сьогоднішнього дня. **38.** Породила же і молодша сина і назвала ім'я його Амман: Син роду мого. Він батько Амманітів до сьогоднішнього дня.

Глава 20

1. І рушив звідти Авраам до землі на південь, і поселився між Кадисом і між Суром, і замешкав в Герарах. **2.** Сказав же Авраам про свою жінку Сарру, що є моєю сестрою, бо побоявся сказати що: Є моєю жінкою, щоб часом його не убили мужі міста через неї. Післав же Авімелех цар Герарів і взяв Сарру. **3.** І прийшов Бог до Авімелеха ніччю у сні, і сказав: Ось ти вмираєш через жінку, яку ти взяв, бо вона співжила з мужем. **4.** Авімелех же не доторкнувся до неї, і сказав: Господи, чи знищиш невіжу і справедливий нарід? **5.** Чи не він мені сказав: Вона є моєю сестрою? І вона мені сказала: Він є моїм братом. З чистим серцем і в праведності рук зробив я це. **6.** Сказав же йому Бог у сні: І Я, пізнавши, що чистим серцем зробив ти це, і я пощадив тебе, щоб не згрішив ти проти мене. Задля цього не допустив Я тебе доторкнутися до неї. **7.** Тепер же віддай жінку чоловікові, бо пророком є, і помолиться за тебе, і житимеш. Якщо ж не віддаси, знай, що помреш ти і всі твої. **8.** І встав вранці Авімелех і прикликав всіх своїх слуг, і сказав всі ці слова до їхніх ух, усі ж мужі дуже злякалися. **9.** І покликав Авімелех Авраама і сказав йому: Чому ти це нам зробив? Чи згрішили ми чимсь проти тебе, що навів ти на мене і на моє царство великий гріх? Діло, яке ніхто не вчинить, зробив ти мені. **10.** Сказав же Авімелех Авраамові: Що задумавши зробив ти це? **11.** Сказав же Авраам: Бо сказав я: Ось немає богопошани на цьому місці, і мене убють задля моєї жінки. **12.** Бо і справді вона є моєю сестрою від батька, але не від матері, а стала мені жінкою. **13.** Сталося ж коли вивів мене Бог з дому мого батька, і сказав я їй: Справедливість цю вчиниш зі мною: На кожному місці, куди лиш підемо туди, скажи про мене що: Є моїм братом. **14.** Взяв же Авімелех тисячу дідрахм, овець, і телят, і рабів, і рабинь, і дав Авраамові, і віддав йому його жінку Сарру. **15.** І сказав Авімелех Авраамові: Ось моя земля перед тобою, де лиш тобі буде до вподоби мешкай.

16. Саррі же сказав: Ось дав я тисячу дідрахм твоєму братові, це буде тобі на честь твого лица і всім, що з тобою; і все чини правду. **17.** Помолився же Авраам до Бога, і вилікував Бог Авімелеха і його жінку, і його рабінь, і родили. **18.** Бо замикаючи, замкнув Господь зізовні кожне лоно в домі Авімелеха, через Сарру жінку Авраама.

Глава 21

1. І Господь відвідав Сарру, так як сказав, і зробив Господь Саррі, так як сказав, **2.** і зачавши, Сарра породила Авраамові сина у старості в часі, так як сказав йому Господь. **3.** І назвав Авраам імя свого сина, що йому народився, якого породила йому Сарра, Ісааком. **4.** Обрізав же Авраам Ісаака осьмого дня, так як заповів йому Бог. **5.** Авраам же був столітним коли йому народився його син Ісаак. **6.** Сказала ж Сарра: Радість зробив мені Господь, бо хто лиш почує, співрадітиме зі мною. **7.** І сказала: Хто звістить Авраамові, що Сарра грудьми годує дитину. Бо я породила сина в моїй старості. **8.** І виросла дитина і була відлучена, і зробив Авраам велике прийняття, в день коли був відлучений його син Ісаак. **9.** Побачивши ж Сарра сина Агари єгиптянки, який народився Авраамові, як він грався з Ісааком її сином, **10.** і сказала Авраамові: Викинь цю рабіню і її сина; бо не унаслідить син цієї рабині з моїм сином Ісааком. **11.** Дуже жорстоким же зявилося слово перед Авраамом, задля його сина. **12.** Сказав же Бог Авраамові: Хай мова про дитину і про рабіню не буде жорстокою перед тобою. Все, що лиш тобі скаже Сарра, послухай її голосу, бо в Ісааку назветься тобі насіння. **13.** І сина ж рабині, у нарід великий зроблю його, бо він твоє насіння. **14.** Встав же Авраам вранці і взяв хліби і міх води і дав Агарі, і поклав на рамена і дитину, і відіслав її. Відійшовши ж блукала в пустині коло джерела клятви. **15.** Нестало ж води в міху, і вкинула дитину під одним деревом елії. **16.** Пішовши ж, сиділа напроти нього здалека, як на постріл лука. Бо сказала: Щоб не побачила я смерть моєї дитини. І сіла напроти нього. Закричала ж дитина, заплакала. **17.** Вислухав же Бог голос дитини з місця, де була, і закликав божий ангел до Агари з неба і сказав їй: Що є, Агар? Не бійся. Бо почув Бог голос твоєї дитини з місця, де є. **18.** Встань, візьми дитину і держи її своєю рукою. Бо зроблю його великим народом. **19.** І відкрив Бог її очі, і побачила криницю живої води. І пішла та наповнила міх водою і дала пити дитині. **20.** І був Бог з дітям, і виріс. І поселився в пустині. Став же стрільцем. **21.** І поселився в пустині Фаран, і взяла йому матір жінку з єгипетської землі. **22.** Сталося ж в тім часі і сказав Авімелех і Охозат його друг і Фікол воевода його сили до Авраама, кажучи: Бог з тобою в усьому, що лиш чиниш. **23.** Тепер, отже, кленися мені Богом не вчинити зла мені, ані моєму насінню, ані моєму імени, але за справедливістю, яку вчинив я з тобою, вчиниш зі мною і землі, на якій ти в ній поселився. **24.** І сказав Авраам: Я кленуся. **25.** І оскаржив Авраам Авімелеха за криницю води, яку відібрали слуги Авімелеха. **26.** І сказав йому Авімелех: Не знав я, хто зробив це діло, ані ти мені не сповістив, ані я не почув, хіба лиш сьогодні. **27.** І взяв Авраам овець і телят і дав Авімелехові, і склали оба завіт.

28. І поставив Авраам сім ягниць овечих окремо. **29.** І сказав Авімелех Авраамові: Що є цих сім ягниць овечих, яких поставив ти осібно? **30.** І сказав Авраам що: Сімох цих ягниць візьмеш від мене, щоб були мені на свідчення, що я викопав цю криницю. **31.** Задля цього назвав імя того місця: Криниця клятви, бо там клялися оба. **32.** І склали завіт при криниці клятви. Встав же Авімелех і Охозат його друг і Фікол воєвода його сил, і повернулися до філістимської землі. **33.** І посіяв Авраам ниву при криниці клятви, і прикликав там імя Господа Бога вічного. **34.** Прожив же Авраам у філістимській землі численні дні.

Глава 22

1. І сталося після цих слів, що Бог випробовував Авраама, і сказав до нього: Аврааме, Аврааме. Він же сказав: Ось я. **2.** І сказав: Візьми свого улюбленого сина, якого ти полюбив, Ісаака, і йди до гірської землі, і принеси його у всепалення на одній з гір, яку лиш тобі скажу. **3.** Вставши ж вранці, Авраам засідлав свого осла. Взяв же з собою двох рабів і свого сина Ісаака, і наколовши дров на всепалення, вставши, пішов і третього дня прийшов до місця, яке йому вказав Бог. **4.** І поглянувши Авраам очима, побачив місце здалека. **5.** І сказав Авраам своїм рабам: Сидіть тут з ослом, я ж і дитина підемо аж туди, і поклонившись, повернемось до вас. **6.** Взяв же Авраам дрова цілопалення і поклав на свого сина Ісаака. Взяв же і огонь в руки і ніж, і пішли оба разом. **7.** Промовив же Ісаак до Авраама свого батька, сказавши: Батьку. Він же сказав: Що є дитино? Каже: Ось огонь і дрова; де є вівця на всепалення? **8.** Сказав же Авраам: Бог постарється про вівцю на всепалення, дитино. Ідучи ж разом, обоє **9.** прийшли до місця, яке вказав йому Бог. І збудував там Авраам жертівник і поклав на ньому дрова, і звязавши ноги свого сина Ісаака, поклав його на жертівник на дрова. **10.** І простягнув Авраам свою руку, щоб взяти ножа, щоб забити свого сина. **11.** І закликав до нього господний ангел з неба і сказав йому: Аврааме, Аврааме. Він же сказав: Ось я. **12.** І сказав: Не накладай руки твоєї на дитину, і не вчини їй нічого; бо тепер Я пізнав, що ти боїшся Бога, і не пощадив твого улюбленого сина задля мене. **13.** І поглянувши Авраам своїми очима, побачив, і ось один баран заплутався рогами в саді Савек. І пішов Авраам, і взяв барана, і приніс його як всепалення замість свого сина Ісаака. **14.** І назвав Авраам імя того місця: Господь побачив, щоб сказали сьогодні: На горі з'явився Господь. **15.** І господний ангел вдруге закликав до Авраама з неба кажучи: **16.** Собою поклявся Я, каже Господь, томущо ти вчинив це слово, і не пощадив твого улюбленого сина задля мене, **17.** тому благословляючи поблагословлю тебе і розмножуючи розмножу твоє насіння, як небесні звізди, і як пісок при березі моря, і твоє насіння унаслідить міста ворогів; **18.** і благословенні будуть в твоїм насінні всі народи землі, за те, що ти послухав мій голос. **19.** Повернувся же Авраам до своїх рабів, і вставши, пішли разом до криниці клятви. І проживав Авраам при криниці клятви. **20.** Сталося ж після цих слів і сповіщено було Авраамові, кажучи: Ось Мелха породила і вона синів твою братові Нахорові,

21. Окса первородного, і Вавкса його брата, і Камуїла батька Сирійців **22.** і Хасада і Азава і Фалдаса і Єдлафа і Ватуїла; **23.** і Ватуїл породив Ревекку. Це вісім синів, яких породила Мелха Нахорові братові Авраама. **24.** І його наложниця, якій ім'я Реїма, породила і вона Гаама і Тавеха і Тохоса і Моха.

Глава 23

1. Було ж життя Сарри сто двадцять сім літ. **2.** І померла Сарра в місті Арвок, [це є Хеврон], яке є в долині в Ханаанській землі. Прийшов же Авраам голосити по Саррі і ридати. **3.** І встав Авраам від свого мерця і сказав синам хетовим, кажучи: **4.** Мешканцем і приходьком я є у вас, дайте мені, отже, посілість гробу у вас, і поховаю мого мертвеця від мене. **5.** Відповіли ж сини хетові Авраамові, кажучи: **6.** Ні, пане; послухай же нас. Ти є в нас царем від Бога, в знатних наших гробівницях поховай твого мерця. Бо ніхто з нас не заборонить тобі свого гроба, щоб поховати твого мерця там. **7.** Вставши ж, Авраам поклонився народові землі, синам хетовим, **8.** і заговорив до них Авраам, кажучи: Якщо маєте в душі вашій, щоб поховати мого мерця від мого лиця, послухайте мене і поговоріть про мене до Ефрона Саарського, **9.** і хай дасть мені подвійну печеру, що є його, що є в часті його поля. Сріблом гідним хай дасть мені її перед вами в посілість гроба. **10.** Ефрон же сидів серед синів хетових. А відповівши, Ефрон хетеець сказав до Авраама, як слухали сини хетові, і всі що входили до міста, кажучи: **11.** Будь зі мною, пане, і послухай мене. Поле і печеру, що в ньому, тобі я даю. Перед всіма моїми громадянами дав я тобі. Поховай твого мерця. **12.** І поклонився Авраам перед народом землі, **13.** і сказав Ефронові в слух народу землі: Оскільки ти є за мною, послухай мене. Ціну за поле візьми у мене, і поховаю там мого мерця. **14.** Відповів же Ефрон Авраамові, кажучи: **15.** Ні, пане: Бо я чув, що земля чотириста дидрахм срібла, що ж було б це між мною і тобою? Ти ж поховай твого мерця. **16.** І послухав Авраам Ефрона, і дав Авраам Ефронові срібло, яке сказав у слух синів хетових, чотириста дідрахмів чистого купецького срібла. **17.** І стало поле Ефрона, яке було в подвійній печері, яке є напроти лиця Мамврії, поле і печера, що була в ньому, і всяке дерево, що було на полі, що є довкруги в його границях, **18.** Авраамові в посілість перед синами хетовими і всіма, що входили в місто. **19.** Після цього поховав Авраам Сарру свою жінку в подвійній печері поля, що є напроти Мамврії [це є Хеврон] в землі Ханаанській. **20.** І хетовими синами затверджено Авраамові поле і печеру, що була в ньому, в посілість гробу.

Глава 24

1. І Авраам був старий, постарівшись днями, і Господь поблагословив Авраама в усьому. **2.** І сказав Авраам своєму рабові, старшому над своїм домом, що володів усім його: Поклади твою руку під моє стегно, **3.** і заклену тебе Господом Богом неба і Богом землі, щоб не взяв ти моєму синові Ісаакові жінку з ханаанських дочок, з якими я живу між ними, **4.** але підеш до моєї землі, звідки я

походжу, до мого племені і звідти візьмеш жінку моєму синові Ісаакові. **5.** Сказав же раб до нього, Коли не хоче жінка піти вслід за мною до цієї землі, чи поверну твого сина до землі, звідки ти вийшов звідти? **6.** Сказав же до нього Авраам: Вважай на себе, не поверни мого сина туди. **7.** Господь Бог неба і Бог землі, який взяв мене з дому мого батька і з землі, в якій я народився, що сказав мені і поклявся мені кажучи: Цю землю дам Тобі і твому насінню, Він пішле свого ангела перед тобою, і візьмеш жінку моєму синові Ісаакові звідти. **8.** Якщо ж жінка не забажає піти з тобою до цієї землі, будеш чистим від цієї клятви. Тільки мого сина не поверни туди. **9.** І поклав раб свою руку під стегно Авраама свого пана і поклявся йому про це слово. **10.** І взяв раб десять верблюдів з верблюдів свого пана, і з усіх дібр свого пана з собою, і вставши, пішов до Месопотамії до міста Нахора. **11.** І поставив верблюдів поза містом коло криниці води над вечір, коли виходять ті, що черпають воду. **12.** І сказав: Господи Боже мого пана Авраама, поведи добре передімною сьогодні і зроби милість з моїм паном Авраамом. **13.** Ось я став біля криниці води, дочки ж тих, що живуть у місті, виходять зачерпнути води, **14.** і буде, що дівиця, якій лиш я скажу: Схили мені твоє відро, щоб я пив, скаже мені: Пий і дам пити твоїм верблюдам, доки напнуться, цю приготував ти твому рабові Ісаакові, і з цього пізнаю, що ти зробив милосердя моєму панові Авраамові. **15.** І сталося, раніше ніж скінчив він говорити в умі, і ось виходила Ревекка, що народилася Ватуїлові, синові Мелхи жінки Нахора, брата ж Авраама, що мала відро на раменах. **16.** Дівиця ж була дуже гарною на вид, була дівицею, муж її не пізнав. Прийшовши ж до джерела, наповнила відро і пішла. **17.** Підбіг же раб їй на зустріч і сказав: Дай пити мені трохи води з твого відра. **18.** Вона ж сказала: Пий, пане. І поспішила і зняла відро на свою руку і дала йому пити, доки не напився. **19.** І сказала: І дам пити твоїм верблюдам, доки всі не напнуться. **20.** І поспішилася, і випорожнила відро до корита, і ще побігла до криниці зачерпнути і дала пити всім верблюдам. **21.** Чоловік же приглядався до неї, і мовчав, щоб пізнати чи добре повів Господь його дорогу чи ні. **22.** Сталося ж, коли всі верблюди скінчили пити, взяв чоловік золоті кульчики міркою драхми і дві запинки на її руки, десять мір золота вони. **23.** І запитав її, і сказав: Чия ти дочка? Скажи мені, чи є у твого батька місце для нас завітати? **24.** І сказала йому: Я є дочкою Ватуїла від Мелхи, якого породила Нахорові. **25.** І сказала йому: І соломи і паші в нас багато, і місце завітати. **26.** І задоволений, чоловік поклонився Господеві і сказав: **27.** Благословенний Господь Бог мого пана Авраама, який не полишив справедливості і правду від мого пана. Господь мене добре повів до хати брата мого пана. **28.** І побігши, дівчина сповістила в хаті своєї матері за цими словами. **29.** Ревекка ж мала брата, якому ім'я Лаван. І побіг Лаван до чоловіка надвір до криниці. **30.** І сталося, коли побачив кульчики і запинки на руках своєї сестри, і коли почув слова своєї сестри Ревекки, що говорила: Так сказав мені чоловік, і прийшов до чоловіка, що стояв коло верблюдів при криниці, **31.** і сказав йому: Ходи увійди; благословенний Господь, чому став ти надворі? Я ж хату приготував і місце для верблюдів. **32.** Увійшов же чоловік до хати і розкладав верблюдів. І

дав соломи і паші верблюдам, і води його ногам і ногам мужів, що з ним. **33.** І поклав їм хліби їсти. І сказав: Не їстиму доки не скажу я своїх слів. І сказали: Говори. **34.** І сказав: Я раб Авраама. **35.** Господь же дуже поблагословив мого пана, і він прославився. І дав йому овець, і телят, срібло, і золото, і рабів, і рабинь, верблюдів, і ослів. **36.** І породила Сарра жінка мого пана одного сина моєму панові у його старості, і дав йому все те, що було його. **37.** І закляв мене мій пан, кажучи: Не візьмеш жінку моєму синові з дочок хананейських, між якими я живу в їхній землі. **38.** Але тільки підеш до дому мого батька і до мого племені і звідти візьмеш жінку моєму синові. **39.** Сказав же я моєму панові: Якщо жінка не піде зі мною? **40.** І сказав мені: Господь, якому угодив я перед ним, Він пішле свого ангела з тобою і добре поведе твою дорогу, і візьмеш жінку моєму синові з мого роду і з дому мого батька. **41.** Тоді будеш невинний від моєї клятви. Коли бо лиш підеш до мого племені і тобі не дадуть, і будеш невинний від моєї клятви. **42.** І прийшовши сьогодні до криниці, сказав я: Господи Боже мого пана Авраама, якщо ти добре поведеш мою дорогу, в якій я сьогодні ходжу по ній. **43.** Ось я став при джерелі води, а міські людські дочки вийдуть зачерпнути води, і буде, що дівчина, якій лиш я скажу: Дай мені пити трохи води з твого відра, **44.** і скаже мені: І пий ти, і твоїм верблюдам налию, це жінка, яку приготував Господь своєму слугі Ісаакові, і з цього знатиму, що Ти вчинив милосердя моєму панові Авраамові. **45.** І сталося, що раніше ніж закінчив я говорити в умі, зразу виходила Ревекка, маючи відро на раменах, і пішла до джерела і зачерпнула. Сказав же я їй: Дай мені пити. **46.** І поспішившись, зняла відро з себе і сказала: Пий ти, і твоїм верблюдам дам пити. І пив я, і моїм верблюдам дала пити. **47.** І запитав я її, і сказав: Чия ти дочка? Вона ж сказала: Я дочка Ватуїла сина Нахора, яку породила йому Мелха. І дав я їй кульчики і запинки на її руки. **48.** І благоволивши, поклонився я Господеві, і поблагословив Господа Бога мого пана Авраама, який добре повів мене в дорозі правди, щоб взяти дочку брата мого пана його синові. **49.** Якщо, отже, ви чините милосердя і справедливість моєму панові, сповістіть мені, якщо ж ні, сповістіть мені, щоб я повернувся на право або на ліво. **50.** Відповівши ж, Лаван і Ватуїл сказали: Від Господа вийшов цей наказ, отже, не можемо тобі сказати злого добру. **51.** Ось Ревекка перед тобою. Взявши, іди, і хай буде жінкою сина твого пана, так як сказав Господь. **52.** Сталося ж, коли почув раб Авраама ці слова, поклонився Господеві до землі. **53.** І раб вийнявши срібний і золотий посуд і одяг, дав Ревецці і дав дари її братові і матері. **54.** І поїли і попили, він і мужі, що були з ним, і поспали. І вставши вранці, сказав: Відішліть мене, щоб пішов я до мого пана. **55.** Сказали ж її брати і матір: Хай дівчина буде з нами яких десять днів, і після цього відійде. **56.** Він же сказав до них: Не держіть мене, і Господь добре повів мою дорогу. Пішліть мене, щоб я пішов до мого пана. **57.** Вони ж сказали: Покличемо дівчину і запитаємо її уста. **58.** І покликали Ревекку і сказали їй: Чи підеш з цим чоловіком? Вона ж сказала: Піду. **59.** І відіслали свою сестру Ревекку і її майно, і авраамового раба і тих, що з ним. **60.** І поблагословили свою сестру Ревекку і сказали їй: Ти є нашою сестрою;

стань тисячами десятих тисяч, і хай твоє насіння успадкує міста ворогів. **61.** Вставши ж Ревекка і її рабині, сіли на верблюдів, і пішли з чоловіком, і взявши раб Ревекку, відійшов. **62.** Ісаак же ходив крізь пустиню коло криниці видіння. Він же жив у землі на полудні. **63.** І вийшов Ісаак у долину пройтися над вечір, поглянувши і очима побачив верблюдів, що йшли. **64.** І поглянувши Ревекка очима, побачила Ісаака і зіскочила з верблюда, **65.** і сказала рабові: Хто цей чоловік, що ходить на рівнині нам на зустріч? Сказав же раб: Це мій пан. Вона ж, взявши намітку, накрилася. **66.** І розповів раб Ісаакові всі слова, які зробив. **67.** Ввійшов же Ісаак до хати своєї матері і взяв Ревекку, і стала йому жінкою, і полюбив її. І потішений був Ісаак по Саррі своїй матері.

Глава 25

1. Додавши ж Авраам, взяв жінку, якій ім'я Хеттура. **2.** Породила ж йому Земврана і Єксана і Мадана і Мадіама і Єсвока і Сове. **3.** Єксан же породив Савана і Темана і Дедана. Сини ж Дедана були Рагуїл і Навдеїл і Ассурійм і Латусійм і Лоомійм. **4.** Сини ж Мадіама: Гефар і Афер і Енох і Авіра і Елрага. Всі ці були синами Хеттури. **5.** Дав же Авраам всі свої маєтки Ісаакові своєму синові, **6.** і синам своїх наложниць Авраам дав дари, і відіслав їх, ще як жив він, від свого сина Ісаака на схід до східної землі. **7.** Це ж дні літ життя Авраама, які прожив, сто сімдесят п'ять літ. **8.** І заслабши помер Авраам в гарній старості, старцем і повним днів, і додався до свого народу. **9.** І поховали його Ісаак та Ізмаїл його сини в подвійній печері на полі Ефрона Саррського Хеттея, що є напроти Мамврії, **10.** на полі і в печері, яку придбав Авраам у синів Хета, там поховали Авраама і його жінку Сарру. **11.** Сталося ж, що після смерті Авраама поблагословив Бог його сина Ісаака. І поселився Ісаак при криниці видіння. **12.** Це ж роди Ісмаїла сина Авраама, якого породила Авраамові Агар рабиня Сарри, **13.** і це імена синів Ісмаїла за іменами його родів. Первородний Ісмаїла Наваїот і Кидар і Навдеїл і Массам **14.** і Масма й Ідума і Масси **15.** і Ходдад і Теман і Єтур і Нафес і Кедма. **16.** Це сини Ісмаїла, і це їх імена в їхніх шатрах і в їхніх поселеннях. Дванадцять володарів за своїми народами. **17.** І це вік життя Ісмаїла: сто тридцять сім літ, і скінчивши, помер і додався до свого роду. **18.** Поселився же від Евілату до Сур, який є напроти лиця Єгипту, як іти до Ассирійців; поселився напроти обличчя всіх своїх братів. **19.** І це роди Ісаака сина Авраама. Авраам породив Ісаака. **20.** Був же Ісаак сороклітним, коли взяв Ревекку дочку Ватуїла Сирійця з Месопотамії, сестру Лавана Сирійця собі за жінку. **21.** Молився же Ісаак до Господа задля Ревекки своєї жінки, бо була неплодною. Вислухав же його Бог, і його жінка Ревекка зачала в лоні. **22.** Скакали ж діти в ній. Сказала ж: Якщо так має бути зі мною, навіщо мені це? Пішла ж питатися в Господа, **23.** і сказав їй Господь: Є два народи в твоїм лоні, і два народи розділяться з твого лона, і нарід нарід перевищить, і більший послужить меншому. **24.** І сповнилися дні їй родити, і в неї були близнята в її лоні. **25.** Вийшов же син первородний рудий, весь волохатий наче козх. Назвала ж ім'я його Ісав. **26.** І по цьому вийшов його брат, і його рука держалася пяти

Ісава. І назвала його ім'я Яків. Ісаак же мав шістьдесять літ коли їх породила Ревекка. **27.** Виросли же молодці, і був Ісав пільним чоловіком, що вмів ловити, Яків же нелукавим чоловіком, що жив у хаті. **28.** Полюбив же Ісаак Ісава, бо його лов його їжа. Ревекка ж полюбила Якова. **29.** Зварив же Яків варене. Прийшов же Ісав з долини обезсилений, **30.** і сказав Ісав Яковові: Дай мені їсти з цього червоного вареного, бо гину. Через це прозвано його ім'я Едом. **31.** Сказав же Яків Ісаву: Віддай мені сьогодні твоє первородство. **32.** Сказав же Ісав: Ось я іду вмерти, і навіщо мені це первородство? **33.** І сказав йому Яків: Кленися мені сьогодні. І поклявся йому; віддав же Ісав Якову первородство. **34.** Яків же дав Ісаву хліб і зупу з сочевиці, і зїв і випив, і вставши, відійшов, і зневажив Ісав первородство.

Глава 26

1. Був же голод на землі, інший від голоду, що був передше, в часі Авраама. Пішов же Ісаак до Авімелеха царя Філістимців до Герари. **2.** З'явився же йому Господь і сказав: Не іди до Єгипту; поселися ж в землі, яку лиш тобі скажу. **3.** І живи в тій землі, і буду з тобою і поблагословлю тебе; бо тобі і твоєму насінню дам усю цю землю, і поставлю мою клятву, якою я клявся Авраамові твоєму батькові. **4.** І розмножу твоє насіння, як зорі неба, і дам твоєму насінню усю цю землю, і благословенні будуть у твоєму насінню всі народи землі, **5.** томущо твій батько Авраам послушав мій голос, і зберіг мої заповіді і мої веління і мої оправдання і мої закони. **6.** І поселився Ісаак у Герарах. **7.** Запитали ж мужі місця про його жінку Ревекку, і сказав: Вона моя сестра; бо побоявся сказати, що: Вона моя жінка, щоб часом не убили його мужі місця задля Ревекки, бо була гарна на вид. **8.** Був же довгий час там. Авімелех же цар Герарів, схилившись через вікно, побачив, що Ісаак забавлявся з своєю жінкою Ревекою. **9.** Покликав же Авімелех Ісаака і сказав йому: То ж вона твоя жінка; чому ти сказав що: Вона моя сестра? Сказав же йому Ісаак: Я бо сказав: Щоб не вмер я задля неї. **10.** Сказав же йому Авімелех: Як це ти нам зробив? Мало що не спав хтось з мого роду з твоєю жінкою, і навів би ти на нас гріх незнання. **11.** Заповів же Авімелех усьому своєму народові, кажучи: Кожний хто доторкнеться до цього чоловіка чи його жінки буде винен смерті. **12.** Посіяв же Ісаак в тій землі, і одержав в тому році стократний ячмінь; поблагословив же його Господь. **13.** І прославився чоловік, і поступаючи, став великим, доки не став дуже великим. **14.** Був же в нього скот овець, і скот волів, і багато робітників. Позаздрили же йому філістимляни **15.** і всі криниці, які викопали раби його батька в часі його батька, засипали їх філістимці і заповнили їх землею. **16.** Сказав же Авімелех до Ісаака: Відійди від нас, бо ти став дуже сильнішим від нас. **17.** І відійшов звідти Ісаак і осів в долині герарській, і поселився там. **18.** І знову Ісаак викопав криниці води, які викопали раби Авраама його батька і засипали їх Філістимці по смерті його батька Авраама, і назвав їх іменами за іменами, які назвав його батько. **19.** Викопали і раби Ісаака в герарській долині і знайшли там криницю живої води. **20.** І билися

герарські пастухи з пастухами Ісаака, кажучи, що їхньою є вода, і назвав імя криниці Обида; бо обидили його. **21.** Вставши ж звідти, викопав другу криницю, судилися ж і за неї. І прозвав її імя Ворожнеча. **22.** Вставши ж звідти, викопав іншу криницю, і не билися за неї; і прозвав її імя: Широта, кажучи: Томущо нині нам поширив Господь і розмножив нас на землі. **23.** Встав же звідти до криниці клятви. **24.** І з'явився йому Господь тієї ночі, і сказав: Я є Бог твого батька Авраама; не бійся; бо Я є з тобою і поблагословив тебе і розмножу твоє насіння задля твого батька Авраама. **25.** І збудував там жертівник і прикликав імя господне, і розбив там своє шатро. Викопали ж там раби Ісаака криницю. **26.** І Авімелех прийшов до нього з Герарів і Охозат його друг і Фіхол воєвода його сил. **27.** І сказав їм Ісаак: Чому прийшли ви до мене? Ви ж зненавиділи мене і відіслали мене від вас. **28.** І сказали: Бачачи, побачили ми, що Господь був з тобою, і сказали ми: Хай, отже, буде (клятва) між нами і між тобою, і завіщаймо з тобою завіт, **29.** щоб ти не зробив з нами злого, так як ми тебе не зогиділи, і так як зробили ми тобі добро, і відіслали тебе з миром. І тепер ти благословенний Господом. **30.** І зробив їм гостину, і поїли і попили. **31.** І вставши, вранці поклялися чоловік другові, і відіслав їх Ісаак і відійшли від нього з спасінням. **32.** Сталося ж в тім дні і, прийшовши, раби Ісаака звістили йому про криницю, яку викопали, і сказали: Не знайшли ми води. **33.** І назвав її: Клятвою. Через це назвав імя міста криниця клятви до сьогоднішнього дня. **34.** Мав же Ісав сорок літ і взяв жінку дочку юдину Веїра Хеттея і Васеммат дочку Елона Евея. **35.** І ревнували Ісаакові і Ревецці.

Глава 27

1. Сталося ж, коли постарівся Ісаак і притупились його очі щодо зору, і покликав свого старшого сина Ісава і сказав йому: Сине мій. І сказав: Ось я. **2.** І сказав: Ось я постарівся і не знаю дня мого кінця. **3.** Тепер, отже, візьми твою зброю, сагайдак же і лук, і піди на рівнину і вполюй мені дикого звіра, **4.** і зроби мені їжу, як я люблю, і принеси мені, щоб я їв, щоб моя душа поблагословила тебе заки я помру. **5.** Ревекка же почула як говорив Ісаак до свого сина Ісава. Пішов же Ісав у долину вполювати дикого звіра свому батькові. **6.** Сказала ж Ревекка до Якова свого меншого сина: Гляди я почула твого батька, що говорив твому братові Ісавові, кажучи: **7.** Принеси мені дикого звіра і зроби мені страву, щоб, поївши, поблагословив я тебе перед Господом заки я помру. **8.** Тепер, отже, послухай мене сину, як я тобі наказую. **9.** І, пішовши між овець, візьми мені звідти двоє молодих і гарних козлят, і зроблю їх їжею твому батькові, як любить, **10.** і внесеш твому батькові, і поїсть, щоб поблагословив тебе твій батько, заки він помре. **11.** Сказав же Яків до своєї матері Ревекки: Брат мій Ісав є волохатим мужем, я ж муж гладкий. **12.** Ануж, помацяє мене мій батько, і буду перед ним як обманець, і наведу на себе прокляття і не благословення. **13.** Сказала ж йому матір: На мені твоє прокляття, сину, лиш послухай мого голосу і, пішовши, принеси мені. **14.** Пішовши ж, взяв і приніс матері, і його матір зробила страву, як любив його батько. **15.** І

Ревекка, взявши гарну одіж свого старшого сина Ісава, яка була в неї в хаті, зодягнула свого молодшого сина Якова, **16.** і шкури козлів обвинула на його руках і на нагі часті його шиї, **17.** і дала їжу і хліб, які приготувала, в руки сину своєму Якову. **18.** І вніс своєму батькові. Сказав же: Батьку. Він же сказав: Ось я; хто ти, дитино? **19.** І сказав Яків батькові: Я Ісав твій первородний; я зробив так як ти мені сказав; вставши, сядь і їж мою дичину, щоб мене поблагословила твоя душа. **20.** Сказав же Ісаак своєму синові: Що це, що ти швидко знайшов, дитино? Він же сказав: Те, що дав Господь Бог твій передімною. **21.** Сказав же Ісаак Якову: Приближися до мене сину і тебе обмацяю, чи ти є мій син Ісав чи ні. **22.** Приблизився ж Яків до свого батька Ісаака, і він обмацая його і сказав: Голос же голос Якова, руки ж руки Ісава. **23.** І не пізнав його, бо його руки були волохаті, як руки його брата Ісава; і поблагословив його. **24.** І сказав: Чи ти є мій син Ісав? Він же сказав: Я. **25.** І сказав: Принеси мені, і поїм з твоєї дичини, дитино, щоб тебе поблагословила моя душа. І приніс йому, і зів; і приніс йому вино, і випив. **26.** І йому сказав його батько Ісаак: Приближись до мене і мене поцілуй дитино. **27.** І приблизившись, поцілував його, і понюхав запах його одежі, і поблагословив його і сказав: Ось запах мого сина як запах багатого поля, якого Господь поблагословив. **28.** І хай дасть тобі Бог від небесної роси і від багатства землі, і багато пшениці і вина. **29.** І хай тобі служать народи, і хай поклоняться тобі князі. І будь паном твоїм братам, і тобі хай поклоняться сини твого батька. Хто проклинає тебе, проклятий, хто ж тебе благословить, благословенний. **30.** І сталося коли скінчив Ісаак благословити свого сина Якова, і сталося, як вийшов Яків від лиця свого батька Ісаака, і прийшов з полювання його брат Ісав. **31.** І приготував і він їжу і приніс своєму батькові, і сказав батькові: Встань мій батьку і їж дичину твого сина, щоб мене поблагословила твоя душа. **32.** І сказав йому його: Хто ти? Він же сказав: Я твій первородний син Ісав. **33.** Здивувався же Ісаак дуже великим дивом і сказав: Отже хто зловив мені дичину і приніс мені? І я зів з усього раніше ніж ти прийшов і я його поблагословив, і буде благословенним. **34.** Сталося ж, коли почув Ісав слова свого батька Ісаака, і закричав дуже великим і гірким голосом, і сказав: Поблагослови ж і мене, батьку. **35.** Сказав же йому: Твій брат, прийшовши, з обманою забрав твоє благословення. **36.** І сказав: Справедливо названо його ім'я Яків; бо обманув мене вже ось вдруге. І забрав моє первородство, і тепер забрав моє благословення. І сказав Ісав своєму батькові: Чи не осталося мені благословення, батьку? **37.** Відповівши ж Ісаак сказав Ісаву: Якщо я зробив його паном над тобою, і всіх його братів я зробив його слугами, закріпив я його пшеницею і вином, що ж тобі зроблю, дитино? **38.** Сказав же Ісав до свого батька: Чи в тебе є одне благословення, батьку? Поблагослови ж і мене батьку. Як же розжалобився Ісаак, Ісав закричав голосом і заплакав. **39.** Відповівши ж, Ісаак його батько сказав йому: Ось від багатства землі буде твоє життя і від роси неба зверху. **40.** І житимеш твоїм мечем, і послужиш твоєму братові. Буде ж, що колись розібеш і скинеш його ярмо з твоєї шиї. **41.** І ворогував Ісав на Якова через благословення, яким його поблагословив його батько. Сказав же

Ісав в умі: Хай прийдуть дні голосіння за моїм батьком, щоб я убив мого брата Якова. **42.** Звіщено ж було Ревецці слова її старшого сина Ісава, і піславши, покликала свого молодшого сина Якова і сказала йому: Ось твій брат Ісав грозить тобі убити тебе. **43.** Тепер, отже, дитино, послухай мого голосу, і вставши, втечи до Месопотамії до мого брата Лавана до Харрану. **44.** І жий з ним декілька днів **45.** доки не мине лють і гнів твого брата на тебе, і забуде, що ти йому зробив, і піславши, приведу тебе звідти, щоб часом не стала я бездітною від вас обох в один день. **46.** Сказала же Ревекка Ісаакові: Набридло мені життя задля дочок синів хетових, якщо візьме Яків жінку з дочок цієї землі, навіщо мені жити?

Глава 28

1. А Ісаак, прикликавши Якова, поблагословив його, і заповів йому кажучи: Не візьмеш жінки з дочок Ханаанських; **2.** вставши піди до Месопотамії до дому Ватуїла батька твоєї матері, і звідти візьми собі жінку з дочок Лавана брата твоєї матері. **3.** А мій Бог поблагословить тебе і побільшить тебе і розмножить тебе, і станеш громадами народів. **4.** І хай дасть тобі благословення мого батька Авраама, тобі і твому насінню по тобі, щоб унаслідити землю твого перебування, яку Бог дав Авраамові. **5.** І відіслав Ісаак Якова, і він пішов до Месопотамії до Лавана сина Ватуїла Сирійця, брата ж Ревекки, матері Якова та Ісава. **6.** Побачивши же Ісав, що Ісаак поблагословив Якова і він відійшов до Сирійської Месопотамії, щоб взяти звідти собі жінку, коли благословив його і заповів йому кажучи: Не візьмеш жінки з дочок ханаанських. **7.** І послухав Яків батька і свою матір і пішов до Месопотамії. **8.** І побачив Ісав, що дочки ханаанські поганими є перед його батьком Ісааком, **9.** і пішов Ісав до Ізмаїла, і взяв Маелет дочку Ізмаїла сина Авраама, сестру Навайот, як жінку до своїх жінок. **10.** І відійшов Яків від криниці клятви і пішов до Харрану. **11.** І знайшов місце і спав там. Зайшло бо сонце, і взяв камінь з місця і поклав під свою голову, і спав на тому місці. **12.** І мав сон, і ось драбина закріплена на землі, якої верх досягав до неба, і божі ангели підносилися і сходили по ній. **13.** Господь же закріпився на ній і сказав: Я Господь Бог твого батька Авраама і Бог Ісаака; не бійся; земля на якій ти на ній спиш, тобі дам її і твому насінню. **14.** І буде твоє насіння як пісок землі, і пошириться до моря (заходу) і до півдня і до півночі і на схід, і в тобі і в твому насінню будуть благословенні всі племена землі. **15.** Ось і я з тобою, що стережу тебе в кожній дорозі куди лиш підеш, і поверну тебе до цієї землі, бо не покину тебе доки Я не зроблю все, що Я тобі сказав. **16.** І встав Яків зі свого сну і сказав, що: Є Господь на цьому місці, я ж не знав. **17.** І злякався і сказав: Яке страшне це місце; це є хіба дім божий, і це небесні двері. **18.** І встав Яків вранці і взяв камінь, який поклав там під свою голову, і поклав його як стовп, і злив олію на його верх. **19.** І назвав Яків ім'я того місця: Дім Божий; і раніше ім'я міста було Уламлуз. **20.** І помолився Яків молитвою, кажучи: Якщо Господь Бог буде зі мною і мене стерегтиме в цій дорозі, якою я іду, і дасть мені хліб їсти і одіж зодягнутися, **21.** і поверне мене з

спасінням до дому мого батька, і буде мені Господь Богом, **22.** і цей камінь, якого поклав я як стовп, буде мені божим домом, і з усього, що лиш мені даси, дам тобі з того десятину.

Глава 29

1. І Яків, випростувавши ноги, пішов до східної землі до Лавана сина Ватуїла Сирійця, до брата ж Ревекки, матері Якова та Ісава. **2.** І поглянув, і ось в долині криниця, були ж там три стада овець, що спочивали при ньому. Бо з тієї криниці напували стада. А великий камінь був на отворі криниці, **3.** і збиралися туди всі стада і відкочували камінь від отвору криниці і напували овець і клали камінь на отвір криниці на своє місце. **4.** Сказав же їм Яків: Браття звідки ви? Вони ж сказали: Ми з Харрану. **5.** Сказав же їм: Чи знаєте Лавана сина Нахора? Вони ж сказали: Знаємо. **6.** Сказав же їм: Чи здоровий? Вони ж сказали: Здоровий. І ось Рахиль його дочка ішла з вівцями. **7.** І сказав Яків: Ще є багато дня, ще не час зібрати худобу; напоївши овець, відійшовши, пасіть. **8.** Вони ж сказали: Не можемо, доки не зберуться всі пастухи, і відкотять камінь від отвору криниці, і напоїмо овець. **9.** Ще як він їм говорив і Рахиль дочка Лавана ішла з вівцями свого батька. Бо вона пасла вівці свого батька. **10.** Сталося ж, як побачив Яків Рахиль, дочку Лавана брата своєї матері, і вівці Лавана брата своєї матері, і приступивши, Яків відкотив камінь від отвору криниці, і напоїв овець Лавана брата своєї матері. **11.** І поцілував Яків Рахиль, і крикнувши своїм голосом, заплакав. **12.** І сповістив Рахилі, що є братом її батька, і що є сином Ревекки, і побігши, вона сповістила своєму батькові за цими словами. **13.** Сталося ж, як почув Лаван імя Якова сина його сестри, побіг йому на зустріч, і взявши його, поцілував і ввів його до своєї хати. І він розповів Лаванові всі ці слова. **14.** І сказав йому Лаван: Ти є з моїх костей і з мого тіла. І був з ним місяць днів. **15.** Сказав же Лаван Якову: Не працюватимеш мені даром, томущо ти є моїм братом. Сповісти мені, яка твоя зарплата. **16.** Лаван же мав дві дочки, імя більший Лія, та імя молодшої Рахиль. **17.** Очі ж Лії хворі, Рахиль же гарна на вид і прекрасна на зір. **18.** Полюбив же Яків Рахиль, і сказав: Працюватиму тобі сім літ за Рахиль твою молодшу дочку. **19.** Сказав же йому Лаван: Краще мені тобі її дати ніж мені її дати іншому мужеві. Живи зі мною. **20.** І працював Яків за Рахиль сім літ, і були перед ним наче мало днів, томущо він її любив. **21.** Сказав же Яків до Лавана: Віддай мою жінку, бо сповнилися мої дні, щоб я до неї увійшов. **22.** Зібрав же Лаван всіх мужів місця і зробив весілля. **23.** І був вечір, і Лаван, взявши свою дочку Лію, ввів її до Якова, і Яків ввійшов до неї. **24.** Дав же Лаван рабиню Зелфу своїй дочці Лії їй за рабиню. **25.** Сталося ж вранці, і ось (це) була Лія. Сказав же Яків Лаванові: Чому ти це мені зробив? Чи не працював я тобі за Рахиль? І чому ти мене обманув? **26.** Сказав же Лаван: Не так є у нашому місці, щоб віддати молодшу раніше від старшої. **27.** Отже, закінчи цей тиждень, і дам тобі і цю за працю, яку робитимеш у мене ще інших сім літ. **28.** Зробив же Яків так, і закінчив той тиждень. І дав йому Лаван Рахиль свою дочку йому за жінку. **29.** Дав же Лаван Рахилі своїй дочці Валлу свою рабиню

їй за рабиню. **30.** І ввійшов до Рахилі. Полюбив же Рахиль більше ніж Лію. І працював йому других сім літ. **31.** Побачивши ж Господь, що зненавиджена Лія, відкрив її лоно. Рахиль же була неплідною. **32.** І зачала Лія і породила Якову сина; назвала ж ім'я його Рувим, кажучи: Бо побачив Господь моє впокорення; тепер мене полюбить мій муж. **33.** І знову зачала Лія і породила Якову другого сина, і сказала: Бо Господь почув, що я зненавиджена, і додав мені і цього; назвала ж ім'я його Симеон. **34.** І знову зачала і породила сина, і сказала: В нинішній час при мені буде мій муж, бо я породила йому трьох синів, задля цього назвала його ім'я Леві. **35.** І знову зачавши, породила сина, і сказала: Тепер ось ще похвалю Господа, задля цього назвала його ім'я Юда. І перестала родити.

Глава 30

1. Побачивши ж Рахиль, що не породила Якову, і заревнувала Рахиль своїй сестрі і сказала Якову: Дай мені дитину, якщо ж ні, я помру. **2.** Розгнівався ж Яків на Рахиль і сказав: Чи я є замість Бога, який позбавив тебе плоду лона? **3.** Сказала же Якову: Ось моя рабиня Валла; ввійди до неї, і вродить на моїх колінах, і народжу і я дитину з неї. **4.** І дала йому свою рабиню Валлу йому за жінку. І ввійшов до неї Яків. **5.** І зачала Валла рабиня Рахилі і породила Якову сина. **6.** І сказала Рахиль: Судив мені Бог і вислухав мій голос і дав мені сина. Задля цього назвала його ім'я Дан. **7.** І зачала знову Валла рабиня Рахилі і породила другого сина Якову. **8.** І сказала Рахиль: Підняв мене Бог, і я змагалася з моєю сестрою і побідила, і назвала його ім'я Нефталі. **9.** Побачила ж Лія, що перестала родити, і взяла свою рабиню Зелфу і дала її Якову за жінку. **10.** Ввійшов же Яків до неї, і зачала Зелфа рабиня Лії і породила Якову сина. **11.** І сказала Лія: В щасті, і назвала його ім'я Гад. **12.** І зачала Зелфа рабиня Лії і знову породила Якову другого сина. **13.** І сказала Лія: Блаженна я, бо блаженною зватимуть мене жінки. І назвала його ім'я Асир. **14.** Пішов же Рувим в дні жнив пшениці і знайшов в полі мандрагорові яблука, і приніс їх до своєї матері Лії. Сказала же Рахиль Лії: Дай мені мандрагорів твого сина. **15.** Сказала же Лія: Не досить тобі, що ти забрала мого мужа? Чи і забереш мандрагори мого сина? Сказала же Рахиль: Не так, цієї ночі хай спить з тобою за мандрагори твого сина. **16.** Прийшов же Яків ввечір з поля, і вийшла Лія йому на зустріч і сказала: Сьогодні зайти до мене, бо я найняла тебе за мандрагори мого сина. І спав з нею тієї ночі. **17.** І вислухав Бог Лію, і зачавши породила Якову п'ятого сина. **18.** І сказала Лія: Бог дав мені винагороду за те, що я дала мою рабиню своєму чоловікові. І назвала його ім'я Іссахар, що значить Винагорода. **19.** І знову зачала Лія і породила Якову шостого сина. **20.** І сказала Лія: Обдарував мене Бог гарним даром. В цьому часі мене вибере мій муж, бо я породила йому шістьох синів. І назвала його ім'я Завулон. **21.** І після цього породила дочку і назвала її ім'я Діна. **22.** Згадав же Бог Рахиль, і Бог її вислухав і відкрив її лоно, **23.** і зачавши, породила Якову сина. Сказала же Рахиль: Бог мій відняв обиду, **24.** і назвала його ім'я Йосиф, кажучи: Хай додасть мені Бог другого сина.

25. Сталося ж, як породила Рахиль Йосифа, сказав Яків Лаванові: Відішли мене, щоб відійшов я до мого місця і до моєї землі. **26.** Віддай моїх жінок і дітей, задля яких я тобі працював, щоб я відійшов. Бо ти знаєш роботу, яку робив я для тебе. **27.** Сказав же йому Лаван: Якщо знайшов я ласку перед тобою, бо побачив. Поблагословив бо мене Бог твоїм приходом. **28.** Визнач твою зарплату від мене, і дам. **29.** Сказав же йому Яків: Ти знаєш, як я тобі працював, і скільки було твоєї худоби зі мною. **30.** Бо малим було те, що було твоїм переді мною, і виросло в множество, і поблагословив тебе Господь через мій прихід. Тепер, отже, коли і я зроблю собі дім? **31.** І сказав йому Лаван: Що тобі дам? Сказав же йому Яків: Не даси мені нічого. Якщо зробиш мені це слово, знову пастиму і стерегиму твої вівці. **32.** Сьогодні обійди твої вівці, і відлучи звідти кожну чорну вівцю між вівцями, і кожну крапчасту і переполасу між козами. Буде мені зарплатою. **33.** І свідчитиме мені моя справедливість в завтрашній день, бо моя винагорода є перед тобою. Все, що лиш не є переполасе і крапчасте в козах і чорне в вівцях буде мною украдене. **34.** Сказав же йому Лаван: Хай буде за твоїм словом. **35.** І розлучив в тому дні крапчастих і переполасих кіз і всі переполасі кози і крапчасте і все, що було в них біле, і все, що було чорне в вівцях, і дав у руки своїх синів. **36.** І розділив трьома днями ходи між ними і між Яковом. Яків же пас осталі вівці Лавана. **37.** Взяв же Яків собі зелену палицю з тополі і з оріха і з явора і Яків облупив на них білі паси, облуплюючи зелене; показувалося ж на палицях біле, що облупив, пасастим. **38.** І поклав палиці, які облупив, в коритах жолобів води, щоб, як лиш ідуть вівці пити перед палицями, коли ідуть вони пити, вівці парувалися при палицях. **39.** І рили вівці крапчасті і полосисті і крапчасті переполасі. **40.** Розділив же Яків овець, і поставив перед вівцями крапчастого барана і всякого переполасого у вівцях. І розділив собі стада по собі, і не змішав їх з вівцями Лавана. **41.** Сталося ж, в часі в якому вівці парувалися, зачинаючи в лоні, поклав Яків палиці перед вівцями в коритах, щоб вони парувалися при палицях. **42.** А коли лиш породили вівці, не клав. Були ж непозначені Лавана, а позначені Якова. **43.** І чоловік розбагатів дуже дуже, і було в нього багато худоби, і волів, і рабів, і рабинь, і верблюдів, і ослів.

Глава 31

1. Почув же Яків слова синів Лавана, що говорили: Яків забрав все, що (було) нашого батька, і з того, що (було) нашого батька, зробив усю цю славу. **2.** І побачив Яків лице Лавана, і ось не було до нього як вчора і третього дня. **3.** Сказав же Господь до Якова: Повернися до землі твого батька і до твого роду, і буду з тобою. **4.** Виславши ж Яків, покликав Лію і Рахиль на рівнину де (були) отари, **5.** і сказав їм: Бачу я лице вашого батька, що не є до мене як учора і третього дня. Бог же мого батька був зі мною. **6.** І ви ж знаєте, що всією моєю силою я послужив вашому батькові. **7.** А ваш батько обманув мене, перемінив і мою зарплату десяти овець, і не дав йому Бог мені вчинити зло. **8.** Коли так сказав: Пасасте буде твоя зарплата, і родяться всі вівці пасасті; коли ж сказав: Біле

буде твоєю зарплатою, і родяться всі вівці білі. **9.** І Бог відібрав всю скотину вашого батька і дав їх мені. **10.** І сталося, коли вівці парувалися, і я побачив їх в сні моїми очима, і ось козли і барани крапчасті і пасасті і крапчасто переполасі скакали на овець і кіз. **11.** І сказав мені Божий ангел у сні: Якове; я ж сказав: Що є? **12.** І сказав: Поглянь твоїми очима, і подивись на козлів і баранів крапчастих і пасастих і крапчасто переполасих, що скачуть на овець і кіз. Бо я побачив те, що тобі робить Лаван. **13.** Я є Бог, що з'явився тобі в божому місці, де ти мені там помазав стовп і помолився там мені молитвою. Нині, отже, встань і вийди з цієї землі, і йди до землі твого народження, і буду з тобою. **14.** І відповівши, Рахиль і Лія сказали йому: Немає нам більше часті чи насліддя в хаті нашого батька. **15.** Чи не як чужинки вважалися ми ним? Бо продав нас і зів як страву наші гроші. **16.** Усе багатство і славу, яку забрав Бог у нашого батька, буде нам і нашим дітям. Тепер, отже, що сказав тобі Бог, чини. **17.** Вставши ж, Яків взяв своїх жінок і своїх дітей на верблюдів, **18.** і забрав весь свій маєток і весь свій посуд, що придбав у Месопотамії, і все своє, щоб відійти до свого батька Ісаака до Ханаанської землі. **19.** Лаван же пішов стригти своїх овець. Вкрала же Рахиль ідоли свого батька. **20.** Скрив же Яків Лаванові сирійцеві, щоб не сповістити йому, що відходить, **21.** і він відійшов і все, що його, і перейшов ріку, і пішов до гори Галаад. **22.** Сповіднено же Лавану сирійцеві третього дня, що втік Яків, **23.** і взявши всіх своїх братів з собою, гнався слідом за його дорогою сім днів, і наздігнав його в горі Галаад. **24.** Прийшов же Бог вночі у сні до Лавана сирійця і сказав йому: Вважай на себе, щоб часом не сказав ти Якову злого. **25.** І наздігнав Лаван Якова. Яків же поставив своє шатро на горі. Лаван же розставив своїх братів в горі Галаад. **26.** Сказав же Лаван Якову: Що ти зробив? Чому ти скрито втік, і обікрав мене, і забрав моїх дочок, як полонених мечем? **27.** І якщо б ти мені звістив, відіслав би я тебе з радістю і з музиками, тимпанамі і гітарами. **28.** Чи не вдовоївся я поцілувати моїх дітей і дочок. Тепер же безглуздо вчинив ти. **29.** І тепер моя рука має силу зло тобі вчинити. Але Бог твого батька вчора сказав мені кажучи: Стережися, щоб часом не сказав ти Якову злого. **30.** Тепер отже іди. Бо думкою ти задумав відійти до дому свого батька. Чому викрав ти моїх богів? **31.** Відповівши ж, Яків сказав Лаванові: Бо я сказав: Щоб часом не відібрав ти твоїх дочок від мене і все, що в мене. **32.** Пізнавай, що твого є у мене, і візьми. І не впізнав у нього нічого. І сказав Яків: В кого лиш знайдеш твоїх божків, не житиме перед нашими братами. Не знав же Яків, що його жінка Рахиль їх викрала. **33.** Увійшовши ж Лаван до хати Лії, пошукав і не знайшов. І вийшовши з хати Лії, шукав і в домі Якова і в домі двох рабинь, і не знайшов. Ввійшов же і до хати Рахилі. **34.** Рахиль же взяла ідоли і поклала їх до верблюджого сідла і сіла на них. **35.** І сказала своєму батькові: Не бери за зле пане, не можу встати перед тобою, бо у мене є за звичаєм жінок. Пошукав же Лаван по всій хаті і не знайшов ідолів. **36.** Розгнівався же Яків і сварив на Лавана. Відповівши ж, Яків сказав Лаванові: Яка моя несправедливість і який мій гріх, що ти за мною гнався, **37.** і що перешукав ти весь мій посуд? Що знайшов ти з усього посуду мого дому? Поклади тут перед твоїми братами і

моїми братами, і хай розсудять між обома нами. **38.** Це мені двадцять літ, що я є з тобою. Твої вівці і твої кози не були без ягнят. Баранів твоїх овець я не зів; **39.** вбитого звірем я тобі не приніс, я відшкодував сам вкрадене вдень і вкрадене вночі. **40.** В день я був палений спекою і морозом вночі, і сон відійшов від моїх очей. **41.** Цих мені двадцять літ, які я був у твоїм домі, я працював для тебе чотирнадцять літ за двох твоїх дочок, і шість літ за твоїх овець, і змінив ти мою зарплату десятиох ягниць. **42.** Якщо б не Бог мого батька Авраама був у мене і страх Ісаака, нині ж порожним відіслав би ти мене. Моє приниження і труд моїх рук побачив Бог, і оскаржив тебе вчора. **43.** Відповівши ж Лаван сказав Якову: Дочки, мої дочки, і сини мої сини, і скотина моя скотина, і все, що ти бачиш, є моїм і моїх дочок. Що сьогодні зроблю їм, чи їхнім дітям, яких породили? **44.** Тепер, отже, ходи завіщаймо завіт, я і ти, і буде свідком між мною і тобою. Сказав же йому: Ось немає з нами нікого, хай бачить Бог, свідок між мною і тобою. **45.** Взявши ж камінь Яків поставив його як стовп. **46.** Сказав же Яків своїм братам: Зберіть каміння. І зібрали каміння і зробили могилу, і поїли і попили там на могилі. І сказав йому Лаван: Ця могила сьогодні свідчить між мною і тобою. **47.** І назвав її Лаван Могила свідчення, Яків же її назвав: Могила свідок. **48.** Сказав же Лаван Якову: Ось ця могила і стовп, який я поклав між мною і тобою, свідчить ця могила, і свідчить цей стовп. Задля цього названо її ім'я: Могила свідчить, **49.** і Бачення, бо сказав: Хай бачить Бог між мною і тобою, бо розійшлися один від одного. **50.** Якщо упокориш моїх дочок, якщо візьмеш жінок над моїми дочками, гляди, немає нікого з нами. **51.** **52.** Бо якщо і я не перейду до тебе, ані ти не перейдеш до мене поза цю могилу і цей стовп на зло, **53.** Бог Авраама і Бог Нахора судить між нами. **54.** І поклявся Яків за страхом свого батька Ісаака. І приніс Яків жертву на горі, і закликав своїх братів, і їли і пили і спали на горі. **55.** Вставши ж, Лаван вранці поцілував своїх синів і своїх дочок, і поблагословив їх, і повернувшись, Лаван пішов до свого місця.

Глава 32

1. І Яків пішов своєю дорогою. І поглянувши, побачив ополчений божий полк, і його зустріли божі ангели. **2.** Сказав же Яків, коли їх побачив: Це божий полк, і назвав ім'я того місця Полки. **3.** Післав же Яків послів перед собою до свого брата Ісава, до землі Сир, до околиці Едом, **4.** і заповів їм, кажучи: Так скажете моєму панові Ісаву: Так говорить раб твій Яків: У Лавана жив я і забарився до тепер, **5.** і були в мене воли, і осли, і вівці, і раби, і рабині, і післав я сповістити моєму панові Ісаву, щоб твій раб знайшов ласку перед тобою. **6.** І повернулися послі до Якова, кажучи: Пішли ми до твого брата Ісава, і йде на зустріч тобі, і з ним чотириста мужів. **7.** Дуже ж злякався Яків і був розгублений і поділив нарід, що з ним, і волів, і овець на два полки, **8.** і сказав Яків: Якщо прийде Ісав до одного полка і вирубає його, і другий полк спасеться. **9.** Сказав же Яків: Бог мого батька Авраама і Бог мого батька Ісаака, Господи, що сказав мені: Відійди до землі твого народження, і добро тобі зроблю, **10.** вистачає мені усієї справедливості і усієї правди, яку вчинив

Ти твому рабові. Бо з моєю палицею перейшов я цей Йордан, тепер же став я двома полками. **11.** Визволи мене з руки мого брата Ісава, бо я його боюся, щоб часом, прийшовши, не побив мене і матір з дітьми. **12.** Ти ж сказав: Добре вчиню тобі добро і поставлю твоє насіння як морський пісок, що не буде почислене через велике число. **13.** І спав там тієї ночі. І взяв дари, які приніс, і післав своєму братові Ісаву: **14.** двісті кіз, двадцять козлів, двісті овець, двадцять баранів, **15.** тридцять дійних верблюдів і їх дітей, сорок волів, десять биків, двадцять ослів і десять ослят. **16.** І дав в руки своїм рабам кожне стадо осібно. Сказав же своїм рабам: Ідіть переді мною, і робіть відстань між стадом і стадом. **17.** І заповів першому кажучи: Якщо тебе зустріне мій брат Ісав і запитає тебе, кажучи: Чий є ти і куди ідеш, і чиє це, що іде перед тобою? **18.** Скажеш: Твого Раба Якова; дари післав моєму панові Ісаву, і ось він за нами. **19.** І заповів першому, і другому, і третьому, і всім, що випереджали з цими стадами, кажучи: За цим словом скажете Ісаву коли він вас зустріне. **20.** І скажете: Ось твій раб Яків іде за нами. Сказав же: Умилостивлю його лице дарами, що йдуть перед ним, і після цього побачу його лице, бо може прийме моє лице. **21.** І дари випереджували його лице, він же тієї ночі спав в полку. **22.** Вставши ж, тієї ночі взяв обох жінок і обох рабинь і своїх одинадцять дітей, і перейшов брід Явок. **23.** І взяв їх і перейшов струмок, і перевів все своє. **24.** Залишився ж Яків сам, і боровся з ним чоловік до ранку. **25.** Побачив же, що не може подужати його, і доторкнувся широкої частини його стегна і затерпла широка часть стегна Якова, коли він боровся з ним. **26.** І сказав йому: Відпусти мене, бо зійшла рання зоря. Він же сказав: Не відпущу тебе, якщо не поблагословиш мене. **27.** Сказав же йому: Яке твоє ім'я? Він же сказав: Яків. **28.** Сказав же йому: Не назветься більше твоє ім'я Яків, але Ізраїль буде твоє ім'я, бо ти поборов Бога, і сильний з людьми. **29.** Запитав же Яків і сказав: Скажи мені твоє ім'я. І сказав: Навіщо це питаєш моє ім'я? І поблагословив його там. **30.** І назвав Яків ім'я того місця: Образ Божий; бо я побачив Бога лицем в лице, і моя душа спаслася. **31.** Зійшло ж йому сонце, коли відійшов Образ Божий. Він же кульгав своїм стегном. **32.** Задля цього ізраїльські сини до цього дня не їдять нерва, що затерп, що є в широкій часті стегна, бо доторкнувся нерва широкої часті стегна Якова, він і затерп.

Глава 33

1. Поглянувши ж, Яків побачив, і ось приходить його брат Ісав і з ним чотириста мужів. І Яків розділив дітей між Лією і Рахилею і обома рабинями, **2.** і зробив двох рабинь і їхніх синів першими, і Лію і її дітей позаду, і Рахиль і Йосифа останніми. **3.** Він же ішов перед ними, і поклонився сім разів до землі доки не приблизився до свого брата. **4.** І прибіг Ісав йому на зустріч, і обнявши, поцілував його і припав йому на шию, і оба заплакали. **5.** І поглянувши, побачив жінок і дітей, і сказав: Ким ці тобі? Він же сказав: Діти, якими Бог помилював твого раба. **6.** І приступили рабині і їх діти і поклонилися, приступила і Лія і її діти, і поклонилися, і після цього

приблизилася Рахиль і Йосиф, і поклонилися. **7. 8.** І сказав: Чим це тобі є всі ці полки, які я зустрів? Він же сказав: Щоб раб твій знайшов ласку перед тобою, Господи. **9.** Сказав же Ісав: Брате, маю я багато; тобі хай буде твоє. **10.** Сказав же Яків: Якщо я знайшов ласку перед тобою, прийми дари з моїх рук. Задля цього я побачив твоє лице, наче хто бачить боже лице, і покажи мені любов. **11.** Візьми моє благословення, яке я тобі приніс, бо мене помилював Бог і є в мене все. І змусив його, і взяв. **12.** І сказав: Вставши підемо по простій. **13.** Сказав же йому: Пан мій знає, що діти малі і вівці і корови у мене родять; отже, якщо пожену їх один день, вимре вся худоба. **14.** Хай іде вперед мій пан перед рабом, я ж скріплюся в дорозі за можливістю подорожування переді мною і за ногами дітей, доки не прийду до мого пана до Сиїр. **15.** Сказав же Ісав: Оставлю з тобою з тих з народу, що зі мною. Він же сказав: Навіщо це? Досить, що я знайшов ласку перед тобою, пане. **16.** Повернувся же Ісав того дня своєю дорогою до Сиїра. **17.** І Яків відходить до шатер. І зробив собі там хату і розставив приміщення своєму скотові. Тому назвав ім'я того місця Шатра. **18.** І прийшов Яків до Салиму міста Сікімів, яке є в ханаанській землі, коли прийшов з Сирійської Месопотамії, і став перед лицем міста. **19.** І купив часть поля в Еммора батька Сихема стома ягницями, де поставив своє шатро, і поставив там жертівник і прикликав Бога Ізраїля.

Глава 34

1. Вийшла же Діна дочка Лії, яку породила Якову, познайомитися з місцевими дочками. **2.** І побачив її Сихем син Еммора Хоррей володар землі, і взявши її, спав з нею, і упокорив її. **3.** І пристав до душі Діни дочки Якова, і полюбив дівицю, і говорив їй за задумами дівиці. **4.** Сказав же Сихем до Еммора свого батька кажучи: Візьми мені цю дівчину за жінку. **5.** Яків же почув, що син Еммора збещестив його дочку Діну, сини ж його були з його скотом на рівнині, промовчав же Яків, доки вони не прийшли. **6.** Пішов же Еммор батько Сихема до Якова, щоб говорити до нього. **7.** Сини ж Якова прийшли з рівнини. Як же почули, мужі засмутилися, і дуже болісним їм було, бо безумство зробив в Ізраїлі з дочкою Якова, і так не буде. **8.** І сказав їм Еммор, кажучи: Мій син Сихем вибрав душі вашу дочку. Дайте їй йому за жінку. **9.** Посватайтеся з нами; ваші дочки дайте нам і наших дочок беріть вашим синам. **10.** І жийте в нас, і ось земля широка перед вами. Поселіться і придбайте на ній і обробляйте її. **11.** Сихем же сказав її батькові і її братам: Хай знайду я ласку перед вами, і що лиш скажете, дамо. **12.** Розможіть віно дуже і дам, як лиш скажете мені, і дайте мені цю дівчину за жінку. **13.** Відповіли ж сини Якова з обманою Сихемові і його батькові Емморіві, і заговорили до них, томущо обезчестив їх сестру Діну, **14.** і сказали їм Симеон і Леві брати Діни сини Лії: Не зможемо вчинити цього слова, дати нашу сестру чоловікові, який має кінцеву шкіру. Бо це для нас гидота. **15.** Тоді уподібнимися до вас і поселимося у вас, якщо станете і ви як ми, коли обріжете кожного з вас, що є чоловічого роду, **16.** і дамо наших дочок вам і візьмемо ваших дочок собі за жінок, і замешкаємо серед вас, і будемо як один нарід. **17.** Коли ж

не вислухаєте нас, щоб обрізатися, взявши наших дочок, відійдемо. **18.** І сподобалися слова перед Еммором і перед Сихемом сином Еммора. **19.** І не забарився молодець зробити це слово, бо любив дочку Якова. Він же був найславніший з усіх, що в домі його батька. **20.** Пішов же Еммор і його син Сихем до брами їхнього міста, і сказали до мужів їхнього міста, кажучи: **21.** Ці чоловіки мирні з нами. Поселяться на землі і закуплять її, земля ж широка ось перед ними. Візьмемо їхніх дочок собі за жінок і наших дочок дамо їм. **22.** Лиш тоді уподібняться нам чоловіки, щоб жити з нами, щоб стати одним народом, коли ми обріжимо кожного, що з чоловічого роду, так як і вони обрізані. **23.** І їх скотина і їх маєтки і чотириногі чи не наші будуть? Тільки тоді уподібнимся їм, і поселяться з нами. **24.** І вислухали Еммора і його сина Сихема всі, що виходили брамою їхнього міста, і обрізали тіло своєї передньої шкіри, кожний, що з чоловічого роду. **25.** Сталося ж, третього дня коли були в болі, взяли два сини Якова Симеон і Леві, брати Діни, кожний свій меч, і безпечно ввійшли до міста і забили кожного, що з чоловічого роду. **26.** Еммора же і його сина Сихема забили вістрям меча, і взяли Діну з хати Сихема, і вийшли. **27.** Сини ж Якова напали на побитих і розграбили місто, в якому збещестили їхню сестру Діну, **28.** і взяли їхні вівці і їхні воли і їхні осли, і все, що було в місті, і все, що було в рівнині. **29.** І всі їхні тіла і весь їхній посуд і їхніх жінок взяли в полон, і ограбили все, що було в місті і все, що було в хатах. **30.** Сказав же Яків Симеонові і Левієві: Ви мене зробили зненавидженим, так що я є поганим для всіх, що живуть на землі, і в хананеїв і ферезеїв. Я ж є найменший числом, і зібравшись проти мене, вибють мене, і стертий буду я і мій дім. **31.** Вони ж сказали: Але хіба за розпусницю вважатимуть нашу сестру?

Глава 35

1. Сказав же Бог до Якова: Вставши, піди до місця Ветиль і жий там, і зроби там жертівник Богові, що з'явився тобі коли втікав ти від лиця твого брата Ісава. **2.** Сказав же Яків своєму домові і всім, що з ним: Викиньте чужих богів, що з вами з поміж вас, і очистіться і змініть вашу одіж, **3.** і вставши, підім до Ветилі і зробім там жертівник Богові, що вислухав мене в день смутку, який був зі мною і спас мене в дорозі якою я ходив. **4.** І дали Якову чужих богів, які були в їхніх руках, і кульчики, що в їхніх ухах, і заховав їх Яків під терпетиновим деревом, що в Сікімах, і знищив їх до сьогоднішнього дня. **5.** І піднявся Ізраїл з Сікім і божий страх був на містах, що довкруги їх, і не гналися за Ізраїльськими синами. **6.** Прийшов же Яків і весь нарід, який був з ним, до Лузи, яка є в ханаанській землі, яка є самим Ветилом. **7.** І збудував там жертівник, і назвав ім'я місця Ветиль. Там бо йому з'явився Бог, коли він втікав від лиця свого брата Ісава. **8.** Померла же Деввора годувальниця Ревекки нижче Ветилі під дубом, і назвав його ім'я: Дуб Плачу. **9.** З'явився же Бог Якову ще в Лузі, коли прийшов з Месопотамії сирійської і поблагословив його Бог. **10.** І сказав йому Бог: Якове, твоє ім'я не зватиметься більше Яків, але Ізраїл буде твоє ім'я. **11.** Сказав же йому Бог: Я Бог твій; рости і множися; народи і громади народів будуть з тебе, і царі вийдуть з стегон

твоїх. **12.** І землю, яку я дав Авраамові і Ісаакові, тобі дав я її. Тобі буде і дам цю землю твою насінню після тебе. **13.** Відійшов же Бог від нього з місця, де говорив з ним. **14.** І поставив Яків стовп в місці, в якому говорив з ним, камінний стовп, і приніс на ньому жертву, і злив на нього олію. **15.** І назвав Яків ім'я місця, в якому Бог говорив з ним там, Ветиль. **16.** Піднявшись же Яків з Ветилі, розклав своє шатро недалеко від стовпа Гадер. Було ж, коли приблизився до Хаврати, щоб іти до землі Ефрати, породила Рахиль і тяжко було їй в родах. **17.** Сталося ж, коли тяжко вона родила, сказала їй повитуха: Кріпися бо і цей тобі син. **18.** Сталося ж, коли покидала її душа, бо вмирала, назвала його ім'я: Син мого болю. Батько ж назвав його: Веніамін. **19.** Померла ж Рахиль і поховано її в дорозі Ефрати (це є Вифлеєм). **20.** І поставив Яків стовп на її гробі. Це є стовп гроба Рахилі до сьогоднішнього дня. **21.** Сталося ж, коли поселився Ізраїль в тій землі, пішов Рувим і спав з Валлою наложницею свого батька. І почув Ізраїль, і поганим було перед ним. **22.** Були ж сини Якова дванадцять. **23.** Сини Лії: Рувим, первородний Якова, Симеон, Леві, Юда, Іссахар, Завулон. **24.** Сини ж Рахилі: Йосиф і Веніамін. **25.** Сини ж Валли рабині Рахилі: Дан і Нефталі. **26.** Сини ж Зелфи рабині Лії: Гад і Асир. Це сини Якова, які народилися йому в сирійській Месопотамії. **27.** Пішов же Яків до Ісаака свого батька до Мамврії, до міста на рівни ні (це є Хеврон) в ханаанській землі, де жив Авраам і Ісаак. **28.** Були ж дні Ісаака, які пожив, сто вісімдесят літ **29.** і скінчившись, помер і додався до свого роду старцем і повний днів, і поховали його Ісав і Яків його сини.

Глава 36

1. Це ж роди Ісава (він є Едом): **2.** Ісав же взяв собі жінок з дочок хананейських Аду дочку Елона хеттея і Олівему дочку Ани сина Севегона евейця **3.** і Васеммат дочку Ізмаїла сестру Навеота. **4.** Породила ж Ада Ісаву Еліфаза і Васеммат породила Рагуїла, **5.** і Олівема породила Єуса і Єглома і Корея. Це сини Ісава, що народилися йому в ханаанській землі. **6.** Взяв же Ісав своїх жінок, і синів, і дочок, і всі тіла свого дому, і весь маєток, і весь скот, і все, що придбав, і все, що зробив в ханаанській землі, і пішов з ханаанської землі від лиця свого брата Якова. **7.** Бо їхній маєток був великий, щоб жили разом, і не могла земля, де вони перебували, помістити їх, через численність їхнього маєтку. **8.** Поселився же Ісав в горі Сиір (він є Ісав Едом). **9.** Це ж роди Ісава батька Едома в горі Сиір, **10.** і це імена синів Ісава. Еліфаз син Ади жінки Ісава, і Рагуїл син Васеммати жінки Ісава. **11.** Були ж сини Еліфаза: Теман, Омар, Софар, Готом і Кенез. **12.** Тамна ж була наложниця Еліфаза сина Ісава, і породила Еліфазові Амаліка. Це сини Ади жінки Ісава. **13.** Це ж сини Рагуїла: Нахот, Заре Соме і Мозе; це були сини Васеммат жінки Ісава. **14.** Це ж були сини Олівемі дочки Ани сина Севегона, жінки Ісава: породила же Ісаву Єуса і Єглома і Корея. **15.** Це старшини сини Ісава, сини Еліфаза первородного Ісава: старшина Теман, старшина Омар, старшина Софар, старшина Кенез, **16.** старшина Коре, старшина Готом, старшина Амалік. Це

старшини Еліфаза в ідумейській землі. Це сини Ади. **17.** І це сини Рагуїла сина Ісава: старшина Нахот, старшина Заре, старшина Соме, старшина Мозе. Це старшини Рагуїла в землі Едом. Це сини Васеммати жінки Ісава. **18.** Це ж сини Олівеми жінки Ісава: старшина Єус, старшина Єглом, старшина Коре. Це старшини Олівеми. **19.** Це сини Ісава, і це їхні старшини. Це сини Едома. **20.** Це ж сини Сиіра Хоррея, що жив на землі: Лотан, Совал, Севегон, Ана **21.** і Дисон і Асар і Рісон; це старшини Хоррея сина Сиіра в едомській землі. **22.** Були ж сини Лотана: Хоррі і Еман; сестра ж Лотана Тамна. **23.** Це ж сини Совала: Голон і Манахат і Гевил, Соф і Онам. **24.** І це сини Севегона: Ає і Онан. Це є Онас, що знайшов Яміна в пустині, бо пас воли свого батька Севегона. **25.** Це ж сини Ани: Дисон і Олівема дочка Ани. **26.** Це ж сини Дисона: Амада і Асван і Єтран і Харран. **27.** Це ж сини Асара: Валаан і Зукам і Йоикам і Укан. **28.** же Це сини Рісона: Ос і Арам. **29.** Це старшини Хоррі: старшина Лотан, старшина Совал, старшина Севегон, старшина Ана, **30.** старшина Дисон, старшина Асар, старшина Рісон. Це старшини Хоррі в їх володіннях в землі Едом. **31.** І це царі, що царювали в Едомі раніше ніж царював цар в Ізраїлі. **32.** І царював в Едомі Валак син Веора, й ім'я його міста Деннава. **33.** Помер же Вала і зацарював замість нього Йовав син Зари з Восорри. **34.** Помер же Йовав, і зацарював замість нього Асом з землі Теманів. **35.** Помер же Асом, і зацарював замість нього Адад син Варада, що вибив Мадіама в долині Моав, й ім'я його міста Геттем. **36.** Помер же Адад, і зацарював замість нього Самала з Масекки. **37.** Помер же Самала, і зацарював замість нього Саул з Роовот, що при ріці. **38.** Помер же Саул, і зацарював замість нього Валаеннон син Аховора. **39.** Помер же Валаеннон син Аховора, і зацарював замість нього Адад син Варада, й ім'я його міста Фогор, ім'я же його жінки Метевейл дочка Матрета сина Мезоова. **40.** Це імена старшин Ісава в їх племенах за їх місцями, в їхніх околицях і в їхніх народах. Старшина Тамна, старшина Гола, старшина Єстер, **41.** старшина Олівемас, старшина Ілас, старшина Фінон, **42.** старшина Кенез, старшина Теман, старшина Мазар, **43.** старшина Мегедїїл, старшина Зофоїн. Це старшини Едома в володіннях в землі своєї посілості. Це Ісав батько Едома.

Глава 37

1. Поселився же Яків в землі, де жив його батько, в ханаанській землі. **2.** Це ж роди Якова. Йосиф мав п'ятнадцять літ, коли пас вівці з своїми братами, будучи молодим, з синами Валли і з синами Зелфи жінок свого батька. Приніс же Йосиф погану хулу до свого Ізраїля батька. **3.** Яків же полюбив Йосифа більше від всіх своїх синів, бо син народився йому в старості. Зробив же йому плаща різнобарвного. **4.** Брати ж його, бачачи, що батько любить його більше від всіх своїх синів, зненавиділи його, і не могли говорити до нього нічого мирного. **5.** Як же Йосиф побачив сон, сповістив своїм братам, **6.** і сказав їм: Послухайте цей сон, який приснився мені. **7.** Здавалося мені, що ми серед рівнини вязали снопи, і мій сніп встав і випростувався, ваші ж снопи, стоячи довкола,

поклонилися моєму снопу. **8.** Сказали ж йому брати: Чи царюючи, царюватимеш над нами, чи пануючи, пануватимеш над нами? І додали ще більше ненавидіти його через його сон і через його слова. **9.** Побачив же другий сон і розповів його своєму батькові і своїм братам, і сказав: Ось приснився мені інший сон, наче мені поклонялися сонце і місяць і одинадцять звезд. **10.** І заборонив йому його батько і сказав йому: Що це за сон, який приснився тобі? Чи і приходячи, прийдемо я і твоя матір і твої брати поклонитися тобі до землі? **11.** Позавиділи же йому брати його, батько ж його збереіг слово. **12.** Пішли ж його брати пасти вівці свого батька до Сихему. **13.** І сказав Ізраїль до Йосифа: Чи не пасуть твої брати в Сихемі? Іди, посилаю тебе до них. Сказав же йому: Ось я. **14.** Сказав же йому Ізраїль: Пішовши, поглянь чи твої брати і вівці здорові, і сповісти мені. І післав його з хевронської долини, і пішов до Сихему. **15.** І знайшов його чоловік, як він блукав в долині. Запитав же його чоловік, кажучи: Що шукаєш? **16.** Він же сказав: Шукаю моїх братів, скажи мені, де пасуть. **17.** Сказав же йому чоловік: Відійшли звідси, бо я чув, як вони говорили: Підім до Дотаїму. І пішов Йосиф за своїми братами і знайшов їх в Дотаїмі. **18.** Побачили ж його здалека, раніше ніж він наблизився до них, і задумали зло, щоб його убити. **19.** Сказав же кожний до свого брата: Ось той сновида іде, **20.** тепер, отже, ходіть, убемо його, і вкинемо його в одну з ям, і скажемо: Грізний звір зів його; і побачимо, що буде з його снів. **21.** Почувши ж, Рувим вирвав його з їх рук, і сказав: Не убемо його до душі. **22.** Сказав же їм Рувим: Не проливайте крові; вкиньте його в цю яму, що в пустині, руки ж не піднесіть на нього; щоб його вирвати з їхніх рук і його віддати його батькові. **23.** Сталося ж, коли прийшов Йосиф до своїх братів, скинули з Йосифа різнобарвний плащ, що на ньому, **24.** і взявши, вкинули його до ями. Яма ж порожня, не мала води. **25.** Сіли ж їсти хліб і, поглянувши очима, побачили, і ось мандрівники - Ісмаїліти ішли з Галааду, і їхні верблюда кишіли тиміями і смолою і миром. Ішли ж, щоб піти до Єгипту. **26.** Сказав же Юда до своїх братів: Яка користь коли забемо нашого брата і сховаємо його кров? **27.** Ходіть, віддаймо його цим Ісмаїлітам, а наші руки хай не будуть на ньому, бо він є нашим братом і нашим тілом. Послухали ж його брати. **28.** І проходили люди Мадіянїти купці, і витягнули і вивели Йосифа з ями, і віддали Йосифа Ісмаїлітам за двадцять золотих, і повели Йосифа до Єгипту. **29.** Повернувся ж Рувим до ями, і не побачив Йосифа в ямі, і роздер свою одіж. **30.** І повернувся до своїх братів і сказав: Хлопця немає, я ж куди тепер піду? **31.** Взнявши ж плащ Йосифа, зарізали козла і замазали кровю плащ. **32.** І післали різнобарвний плащ і принесли своєму батькові, і сказали: Це ми знайшли, пізнай чи це плащ твого сина чи ні. **33.** І пізнав його і сказав: Це плащ мого сина, злющий звір його пожер, звір вкрав Йосифа. **34.** Роздер же Яків свою одіж, і поклав мішок на свої бедра, і оплакував свого сина багато днів. **35.** Зібралися ж всі його сини і дочки, і прийшли потішити його, і не бажав потішитися кажучи, що: Піду до мого сина до аду, плачучи. І його оплакував його батько. **36.** Мадіяни ж віддали Йосифа до Єгипту Петефрієві евнухові Фараона, голові сторожі.

Глава 38

1. Сталося ж, в тім часі пішов Юда від своїх братів і пішов аж до чоловіка якогось Одолламита, якому ім'я Ірас. 2. І побачив там Юда дочку чоловіка хананейця, якій ім'я Сава, і взяв її і ввійшов до неї. 3. І зачавши, породила сина, і назвала його ім'я Ір. 4. І зачавши, знову породила сина, і назвала його ім'я Авнан. 5. І додавши, ще породила сина, і назвала його ім'я Силом. Вона ж була у Хасві, коли їх породила. 6. І взяв Юда жінку Іру своєму первородному, якій ім'я Тамар. 7. Був же Ір, первородний Юди, злий перед Господом, і Бог його забив. 8. Сказав же Юда Авнанові: Ввійди до жінки твого брата і оженися з нею, і воскреси насіння твому братові. 9. Авнан, зрозумівши ж, що не йому буде насіння, сталося коли входив до жінки свого брата, виливав на землю, щоб не дати насіння своєму братові. 10. Поганим же виказався перед Богом, бо це зробив, і Він забив і цього. 11. Сказав же Юда своїй невістці Тамарі: Сиди вдовою в домі твого батька, доки великим не стане мій син Силом. Сказав бо: Щоб часом не помер і цей, так як його брати. Відійшовши ж Тамара сіла в домі свого батька. 12. Сповнилися ж дні, і померла Сава жінка Юди. І потішившись, Юда пішов до стрижіїв своїх овець, він та його пастух Ірас Одолламїт, до Тамни. 13. І сповіщено його невістці Тамарі, кажучи: Ось твій тесть іде до Тамни стригти свої вівці. 14. І скинувши з себе одіж вдівства, накинула намітку і прикрасилася, і сіла при брамі Енану, що є в дорозі до Тамни. Бо знала, що великим став Силом, він же не дав її йому в жінку. 15. І Юда, побачивши її, подумав, що вона є розпусницею. Бо покрила своє лице, і не впізнав її. 16. Повернув же до неї з дороги і сказав їй: Дозволь мені ввійти до тебе, бо не пізнав, що це його невістка. Вона ж сказала: Що мені даси, якщо ввійдеш до мене? 17. Він же сказав: Я тобі пішлю козля з овець. Вона ж сказала: Якщо даси залог доки ти не пришлеш. 18. Він же сказав: Який залог тобі дам? Вона ж сказала: Твій перстень і ланцюжок і палицю, що в твоїй руці. І дав їй і ввійшов до неї, і зачала в лоні від нього. 19. І вставши, відійшов, і вона скинула зі себе намітку і зодяглася в одіж свого вдівства. 20. Післав же Юда козля рукою свого пастуха Одолламита, щоб забрати залог від жінки, і не знайшов її. 21. Запитав же мужів, що на місці: Де є розпусниця, що була в Енані при дорозі? І сказали: Не було тут розпусниці. 22. І повернувся до Юди і сказав: Не знайшов я, і чоловіки на місці кажуть, що там немає розпусниці. 23. Сказав же Юда: Хай має те, але щоб часом не висміяно нас. Я ж післав це козеня, ти ж не знайшов. 24. Сталося ж, після трьох місяців звіщено Юді, кажучи: Розпустилася твоя невістка Тамара, і ось має в лоні від розпусти. Сказав же Юда: Виведіть її, і хай буде спалена. 25. Вона ж, коли провадили, післала до свого тестя кажучи: Від чоловіка чийм є це, я маю в лоні. І сказала: Пізнавай чий перстень і ланцюжок і ця палиця. 26. Пізнав же Юда і сказав: Тамара справедливіша від мене, задля того, що я її не дав моєму синові Силому. І не додав ще пізнати її. 27. Сталося ж, коли вона родила, і в неї були близнята в її лоні. 28. Сталося ж, коли родила вона, один витягнув руку, взявши ж, повитуха завязала на його руку червону нитку, кажучи: Цей вийде першим. 29. Коли ж він відтягнув руку, і зараз вийшов його брат. Вона ж

сказала: Як то перервано тобою перегородку? І назвала його ім'я Фарес. **30.** І після цього вийшов його брат, у якого була на його руці червона нитка. І назвала його ім'я Зара.

Глава 39

1. Йосифа ж привели до Єгипту, і вкупив його з руки Ісмаїлітів, які привели його туди, Петефрій євнух Фараона, голова сторожі, муж єгиптянин. **2.** І був Господь з Йосифом, і був чоловіком здібним і був при панові в домі єгиптянина. **3.** Знав же його пан, що Господь з ним, і що він лиш чинить, Господь добре веде. **4.** І знайшов Йосиф ласку перед своїм паном, догоджував же йому, і він поставив його над своїм домом і все, що його було, дав в руки Йосифа. **5.** Сталося ж, після того як поставив його над своїм домом і над усім, що його було, і поблагословив Господь дім Єгиптянина задля Йосифа, і господне благословення було на всім його маєтку в домі і в полі. **6.** І передав все, що його було, в руки Йосифа і не знав нічого про своє, хіба про хліб, який сам їв. І був Йосиф гарний на вид і дуже красний лицем. **7.** І сталося, після цих слів і закинула жінка його пана свої очі на Йосифа, і сказала: Поспи зі мною. **8.** Він же не забажав, сказав же жінці свого пана: Якщо мій пан не знає через мене нічого в своїм домі і все, що його є, дав в мої руки, **9.** і не осталося в цій хаті поза мною нічого, ані не затримано від мене нічого лиш ти, томущо ти його жінка, і як вчиню це погане слово і згрішу перед Богом? **10.** Коли ж говорила день за днем Йосифові, і не слухав її, щоб лежати з нею, щоб бути з нею. **11.** Сталося ж, в якийсь такий день ввійшов Йосиф до дому робити своє діло, і всередині не було нікого з тих, що в хаті, **12.** і схопила його за одіж, кажучи: Переспись зі мною. І оставивши одіж в її руках, втік і вийшов геть. **13.** І сталося як побачила, що залишив свою одіж в її руках і втік і вийшов геть, **14.** і закликала тих, що були в домі і сказала їм, кажучи: Глядіть, ввів нам раба Єврея, щоб насміявся з нас. Ввійшов до мене, кажучи: Переспись зі мною, і я закричала великим голосом. **15.** Коли ж він почув, що я підняла мій голос і закричала, залишивши свою одіж у мене, втік і вийшов геть. **16.** І залишає одіж при собі, доки не прийшов пан до свого дому. **17.** І заговорила до нього за цими словами, кажучи: Ввійшов до мене раб єврей, якого ти ввів до нас, щоб поглузувати з мене сказав і мені: Пересплю з тобою. **18.** Як же почув, що я підняла мій голос і закричала, залишив свою одіж у мене і втік і вийшов геть. **19.** Сталося ж, як почув його пан слова своєї жінки, які сказала до нього, кажучи: Так вчинив мені твій раб, і розлюстився злістю. **20.** І взявши Йосифа, пан вкинув його до в'язниці, до місця де держаться там в в'язниці в'язні царя. **21.** І був Господь з Йосифом і злив на нього милосердя, і дав йому ласку перед головним сторожем, **22.** і головний сторож дав в'язницю і всіх в'язнів, які в в'язниці, і все, що там творять, в руки Йосифу. **23.** Головний сторож в'язниці сам не був обізнаний в нічому. Бо все було в руці Йосифа, томущо Господь був з ним і все, що він чинив, Господь добре провадив його руками.

Глава 40

1. Сталося ж, після цих слів згрішив говний підचाший єгипетського царя і головний пекар перед своїм паном царем єгипетським. **2.** І розгнівався Фараон на обох своїх євнухів, на головного підчасного і на головного пекара, **3.** і вкинув їх до вязниці, до голови вязниці, до вязниці, до місця куди вкинено Йосифа. **4.** І старшина вязниці передав їх Йосифові, і він служив їм. Були ж дні у вязниці. **5.** І оба побачили сон, кожний сон, в одній ночі своє сонне видіння, головний підचाший і головний пекар, які були в царя Єгипту, які були в вязниці. **6.** Ввійшов же Йосиф до них вранці, і побачив їх, і були стурбовані. **7.** І запитав євнухів Фараона, які були в вязниці з ним з його паном, кажучи: Чому сьогодні ваші лица занепали? **8.** Вони ж йому сказали: Ми побачили сон і немає того, хто б його пояснив. Сказав же їм Йосиф: Чи не від Бога їх пояснювання? Отже розкажіть мені. **9.** І головний підचाший розповів Йосифові свій сон і сказав: У моєму сні переді мною був виноград. **10.** На виноградині ж три галузки, і розрісшись, вони видали китиці, дозрілі грона винограду. **11.** І чаша Фараона (була) в моїй руці. І взяв я виноград і видусив його до чаші, і дав я чашу в руки Фараонові. **12.** І сказав йому Йосиф: Це його значення: Три галузки це три дні. **13.** Ще три дні і згадає Фараон твій сан і знову поставить тебе на головного підчасного і даси чашу Фараонові в його руки за твоїм первісним саном, як ти був підчасним. **14.** Але згадай мене з собою коли тобі добре стане, і вчиниш мені милосердя і згадаєш Фараонові про мене і виведеш мене з цієї вязниці. **15.** Бо крадіжжю викрадено мене з землі євреїв і тут я не зробив нічого, але вкинено мене до цієї ями. **16.** І головний пекар побачив, що прямо відповів, і сказав Йосифові: І я побачив сон, і мені здавалося, що три коші хлібовиробів ніс я на моїй голові. **17.** В коші ж, що наверху, з усякого роду, які цар Фараон їсть, діло пекарське, і небесні птахи їли їх з коша, що на моїй голові. **18.** Відповівши ж, Йосиф сказав йому: Це його пояснення: Три коші це три дні. **19.** Ще три дні (і) Фараон відрубає твою голову в тебе, і повісить тебе на дереві, і небесна пташня їстиме твоє тіло з тебе. **20.** Сталося ж, третього дня був день народження Фараона, і він робив гостину усім своїм рабам. І він згадав сан головного підчасного і сан головного пекаря серед своїх рабів. **21.** І знову поставив головного підчасного на свій сан, і дав в руку Фараона чашу, **22.** а головного пекаря повісив, так як розяснив їм Йосиф. **23.** Не згадав же головний підचाший Йосифа, але забув про нього.

Глава 41

1. Сталося же після двох років побачив Фараон сон. Здавалося йому, що він стояв при ріці, **2.** і ось наче з ріки вийшли сім корів гарних на вид і вибрані тілом, і паслися на березі. **3.** Інші ж сім корів вийшли після цих з ріки погані на вид і худі тілом, і паслися при коровах при березі ріки. **4.** І сім поганих і худих тілом корів зіли сімох корів гарних на вид і вибраних. Встав же Фараон. **5.** І вдруге бачив сон, і ось сім колосків виходили з одного стебла вибрані і гарні; **6.** ось і сім колосків тонких і спалені вітром виростали після них; **7.** і сім тонких і палених вітром колоски пожерли сім

вибраних і повних колосків. Встав же Фараон і був сон. **8.** Сталося ж вранці, і був стурбований своєю душею, і піславши, покликав усіх пояснювачів Єгипту і всіх його мудреців, і Фараон розповів їм сон, і не було нікого, хто б його пояснив Фараонові. **9.** І сказав головний підчаший до Фараона, кажучи: Пригадую собі сьогодні мій гріх. **10.** Фараон розгнівався на своїх рабів, і кинув нас до вязниці в домі голови сторожі, мене ж і головного пекара, **11.** і бачили ми сон в одній ночі, я і він, ми побачили кожний власний сон. **12.** Був же там з нами молодець єврей, раб голови сторожі, і ми розповіли йому, і він нам вияснив. **13.** Сталося ж так як нам вияснив, так і сталося, і мене поставлено назад на мій сан, його ж повішено. **14.** Піславши ж, Фараон покликав Йосифа, і вивели його з вязниці, і підстригли його, і змінили його одіж, і він пішов до Фараона. **15.** Сказав же Фараон Йосифові: Я побачив сон і немає нікого хто б його пояснив. Я ж чув про тебе, що кажуть, що ти, послухавши сні, пояснюєш їх. **16.** Відповівши ж, Йосиф сказав Фараонові: Без Бога не сповіститься Фараонові спасіння. **17.** Мовив же Фараон Йосифові, кажучи: В моїм сні мені здавалося, що я стояв при березі ріки, **18.** і наче з ріки вийшло сім корів гарних на вид і вибраних тілом, і паслися на березі. **19.** І ось інших сім корів вийшли за ними з ріки погані і недобрі видом і худі тілом, таких, яких гірших не бачив я в усій єгипетській землі. **20.** І зїли сім поганих і худих корів сімох перших гарних і вибраних корів, **21.** і ввійшли в їх черева, і не були помітними, бо ввійшли в їхні черева, і їх поганий вид (був) таким як і спочатку. А збудившись, я заснув. **22.** І я знову побачив в моїм сні, і наче сім колосків вийшли з одного стебла повні і гарні. **23.** Інші же сім колосків тонкі і палені вітром виростили після них. **24.** І пожерли сім тонких і палених вітром колоски сімох гарних і повних колосків. Отже, я розповів пояснювачам і не було нікого, хто пояснив би мені. **25.** І сказав Йосиф Фараонові: Фараоне, сон є один. Те, що Бог чинить, показав Він Фараонові. **26.** Сім гарних корів є сім років, і сім гарних колосків є сім років. Сон Фараона є один. **27.** І сім худих корів, що виходили після них, є сім літ, і сім тонких і палених вітром колосків будуть сім років голоду. **28.** Це ж слово, яке я сказав Фараонові: Те, що Бог чинить, показав Він Фараонові. **29.** Ось іде сім років великого достатку в усій єгипетській землі, **30.** прийде ж після цього сім років голоду і в усій єгипетській землі забудуться достаток і голод землю знищить, **31.** і не видно буде достатку на землі через голод, що буде після цього, бо буде дуже сильним. **32.** Що ж до подвоєння сна, Фараоне, двічі, бо правдивим буде слово у Бога і Бог поспішить його виконати. **33.** Отже тепер підгледі мудрого і розумного чоловіка, і настанови його над єгипетською землею. **34.** І хай зробить Фараон і настановить на землі місцевих старшин, і хай зберуть п'яту часть усього урожаю єгипетської землі за сімох років достатку, **35.** і хай зберуть всю їжу цих сімох гарних років, що приходять, і хай зібрана буде пшениця в руки Фараона, їжа хай стережена буде в містах. **36.** І буде їжа збережена землі на сім літ голоду, які будуть в єгипетській землі, і не згине земля в голоді. **37.** Вгодили ж слова перед Фараоном і перед всіма його рабами, **38.** і сказав Фараон всім своїм рабам: Де знайдемо таку людину, яка має в собі Божого духа?

39. Сказав же Фараон Йосифові: Томущо тобі Бог показав це все, немає людини мудрішої і розумнішої від тебе. **40.** Ти будеш над моїм домом, і твоїх уст хай слухається весь мій нарід. Тільки престолом я перевищатиму тебе. **41.** Сказав же Фараон Йосифові: Ось сьогодні настановляю тебе над усією єгипетською землею. **42.** І Фараон, знявши перстень з своєї руки, дав його Йосифові на руку, і зодягнув його в червону одіж, і поклав золотий ланцюжок на його шию. **43.** І посадив його на свою другу колісницю, і проповідник проголосив перед ним, і поставив його над усією єгипетською землею. **44.** Сказав же Фараон Йосифові: Я Фараон; без тебе ніхто не піднесе своєї руки в усій єгипетській землі. **45.** І назвав Фараон імя Йосифа Псонтмфаних. І дав йому Асеннету дочку Пентефрія, жерця міста Сонця, йому за жінку. **46.** Йосиф же мав тридцять літ коли став перед Фараоном царем Єгипту. Відійшов же Йосиф від лица Фараона, і пройшов усю єгипетську землю. **47.** І дала земля жнива в сімох роках достатку; **48.** і він зібрав усю їжу сімох літ, в яких був достаток в єгипетській землі, і поклав їжу в містах, їжу рівнин довколо міста поклав в ньому. **49.** І Йосиф зібрав пшеницю, як морський пісок, дуже багато, доки не можна було почислити, бо не було числа. **50.** В Йосифа ж було два сини, раніше ніж прийшло сім років голоду, яких йому породила Асеннет дочка Пентефрія, жерця міста Сонця. **51.** Назвав же Йосиф імя первородного Манассій, бо: Бог дав мені забути всі мої болі і все мого батька. **52.** Імя ж другому назвав Ефраїм, бо: Побільшив мене Бог в землі мого упокорення. **53.** Минуло ж сім літ достатку, які були в єгипетській землі, **54.** і почали надходити сім літ голоду, так як сказав Йосиф. І був голод в усій землі, а в усій єгипетській землі були хліби. **55.** І зголодніла вся єгипетська земля. Закричав же нарід до Фараона за хлібами. Сказав же Фараон усім єгиптянам: Ідіть до Йосифа, і що лиш скаже вам, зробіть. **56.** І голод був на лиці всієї землі. Відкрив же Йосиф усі шпихлірі і продавав всім єгиптянам, **57.** і всі країни прийшли до Єгипту купувати у Йосифа, бо голод заволодів по всій землі.

Глава 42

1. Побачивши ж Яків, що купно є в Єгипті, сказав своїм синам: Чому ви недбалі? **2.** Ось я почув, що є пшениця в Єгипті. Підіть туди і купіть нам трохи їжі, щоб ми жили і не померли. **3.** І десять братів Йосифа пішли купити пшениці з Єгипту. **4.** Веніамина ж, брата Йосифа, не післав з його братами. Бо сказав: Щоб часом не сталося йому зло. **5.** Прийшли ж сини ізраїля купити з тими, що приходили. Бо був голод в Ханаанській землі. **6.** Йосиф же був володарем землі, він продавав всьому народові землі. Прийшовши ж, брати Йосифа поклонилися йому лицем до землі. **7.** Побачивши ж Йосиф своїх братів впізнав, і відсторонювався від них і говорив їм жорстоке. І сказав їм: Звідки ви прийшли? Вони ж сказали: З ханаанської землі, щоб купити їжу. **8.** Пізнав же Йосиф своїх братів, вони ж його не пізнали. **9.** І пригадав Йосиф сон, якого він побачив, і сказав їм: Ви розвідчики, ви прийшли розвідати дороги краю. **10.** Вони ж сказали: Ні пане; ми, твої раби,

прийшли купити їжу. **11.** Всі ми є сини одного чоловіка; ми мирні, твої раби не розвідники. **12.** Сказав же їм: Ні, але ви прийшли, щоб побачити дороги землі. **13.** Вони ж сказали: Ми, твої раби, є дванадцять братів в ханаанській землі, і ось молодший сьогодні з нашим батьком, другого ж немає. **14.** Сказав же їм Йосиф: Це те, що я вам сказав, кажучи, що: Ви розвідники; **15.** цим обявилися ви, так здоровя Фараона, не вийдете звідси, якщо ваш молодший брат не прийде сюди. **16.** Пішліть одного з вас, і візьміть вашого брата, ви ж чекайте доки явними не стануть ваші слова, чи кажете правду чи ні. Якщо ж ні, то здоровя Фараона, то ви розвідники. **17.** І вкинув їх до вязниці на три дні. **18.** Сказав же їм третого дня: Це вчините і житимете, бо я боюся Бога. **19.** Якщо ви є мирними, один ваш брат хай буде задержаний в вязниці, ви ж ідіть і занесіть вашу куплену пшеницю, **20.** і вашого молодшого брата приведіть до мене, і ваші слова викажуться вірними. Якщо ж ні, умрете. Зробили же так. **21.** І сказав кожний до свого брата: Так бо ми є в грісі задля нашого брата, бо не зважали ми на біль його душі, коли благав нас, і ми його не вислухали. Задля цього найшов на нас цей смуток. **22.** Відповівши ж, Рувим сказав їм: Чи не сказав я вам, кажучи: Не робіть зла дитині. І ви не послухали мене. І ось домагаються його крови. **23.** Вони ж не знали, що Йосиф слухає, бо між ними був перекладач. **24.** А відвернувшись від них, Йосиф заплакав. І знову повернувся до них і заговорив до них. І взяв від них Симеона і зв'язав його перед ними. **25.** Наказав же Йосиф наповнити їх посуд пшеницею, і віддати кожному гроші до його мішка, і дати їм поживу на дорогу. І сталося з ними так. **26.** І поклавши пшеницю на своїх ослів відійшли звідти. **27.** Розв'язавши ж один свій мішок, щоб дати поживи ослам, де спинилися, побачив вузол своїх грошей, і був при отворі мішка. **28.** І сказав своїм братам: Повернено мені гроші, і ось вони в моїм мішку. І жажнулося їх серце, і злякалися, кажучи один до одного: Що це нам Бог зробив? **29.** Прийшли ж до свого батька Якова, до Ханаанської землі, і звістили йому все, що трапилося їм, кажучи: **30.** Заговорив до нас жорстоко чоловік, пан землі, і вкинув нас до вязниці, як розвідників землі. **31.** Ми ж йому сказали: Ми мирні, ми не розвідники; **32.** нас є дванадцять братів, сини нашого батька. Одного немає, а найменший сьогодні з нашим батьком в ханаанській землі. **33.** Сказав же нам чоловік, пан землі: З цього пізнаю, що ви мирні. Одного брата оставте тут зі мною, а, взявши куплену пшеницю, підіть до вашого дому, **34.** і приведіть вашого молодшого брата до мене, і пізнаю, що ви не розвідники, але, що ви мирні, і віддам вам вашого брата і купуватимете в землі. **35.** Сталося ж, коли вони спорожнили свої мішки і вузол з грішми кожного був в його мішку. І побачили вузли з своїми грішми, вони і їх батько, і перелякалися. **36.** Сказав же їм Яків їх батько: Мене зробили ви бездітним. Йосифа немає, Симеона немає, і візьмете Венямина. На мене це все впало. **37.** Рувим же сказав своєму батькові, кажучи: Убий моїх двох синів, якщо не приведу його до тебе. Дай його мені в руки і я його приведу до тебе. **38.** Він же сказав: Мій син не піде з вами, бо його брат помер і він сам один остався. І йому трапиться зло в дорозі, якою лиш підете, і зведете мою старість зі смутком до аду.

Глава 43

1. Голод же оволодів землею. 2. Сталося ж коли скінчили їсти пшеницю, яку принесли з Єгипту, і їм сказав їх батько: Пішовши, знову купіть нам трохи їсти. 3. Сказав же йому Юда, кажучи: Свідчачи, засвідчив нам чоловік, кажучи: Не зяв'ється моєму обличчю, якщо ваш молодший брат не буде з вами. 4. Якщо ж, отже, відсилаєш нашого брата з нами підемо і купимо тобі їжу. 5. Якщо же не посилаєш нашого брата з нами, не підемо. Бо чоловік сказав нам, кажучи: Не побачите мого лица, якщо ваш молодший брат не буде з вами. 6. Сказав же Ізраїль: Чому ви мені вчинили зло, сказавши чоловікові, що у вас є брат? 7. Вони ж сказали: Питаючи, випитав нас чоловік і про наш рід, кажучи: Чи ще живе ваш батько? Чи є у вас брат? І сповістили ми йому згідно з цим запитом. Хіба ми знали, що нам скаже: Приведіть вашого брата? 8. Сказав же Юда до свого батька Ізраїля: Пішли хлопця зі мною, і вставши підемо, щоб ми жили і не померли, і ми, і ти, і наш маєток. 9. Я ж ручуся за нього, домагайся його з моєї руки, якщо не приведу його до тебе і не поставлю його перед тобою, буду грішним перед тобою всі дні. 10. Бо якщо б ми не забарилися, вже повернулися б двічі. 11. Сказав же їм Ізраїль їх батько: Якщо так є, вчиніть це. Візьміть з плодів землі до вашого посуду, і принесіть чоловікові дари, смоли, і меду, ладану, і стакти, і терпентини, і оріхів. 12. І візьміть подвійні гроші до ваших рук; гроші повернені в ваших мішках поверніть з вами, чи часом це не помилка. 13. І візьміть вашого брата і, вставши, підіть до чоловіка. 14. А Бог мій хай дасть вам ласку перед чоловіком, і хай відпустить одного вашого брата і Веніамина. Я ж бо наче став бездітним, став бездітним. 15. Мужі ж взявши ті дари, і взяли подвійні гроші в свої руки і Веніамина, і вставши, прийшли до Єгипту і стали перед Йосифом. 16. Побачив же їх Йосиф і свого брата Веніамина, і сказав тому, що над його домом: Введи людей до хати, і заколи скот і приготови, бо зі мною їстимуть люди хліби в полудне. 17. Зробив же чоловік так як сказав Йосиф, і ввів людей до хати Йосифа. 18. Побачивши ж люди, що їх введено до хати Йосифа, сказали: Через гроші повернені раніше в наших мішках введено нас, щоб оскаржити нас і нас схопити, щоб взяти нас за рабів і наших ослів. 19. Приступивши ж до чоловіка, що над домом Йосифа, сказали йому в дверях хати, 20. кажучи: Благаємо пане, прийшли ми передше купити їжу. 21. Сталося ж, коли ми прийшли, щоб відпочити і ми відкрили наші мішки, і ось гроші кожного в його мішку. Наші гроші за вагою ми тепер повернули в наших руках 22. і ми принесли з собою інші гроші, щоб купити їжу. Не знаємо, хто вклав гроші до наших мішків. 23. Сказав же їм: Мир вам, не бійтеся, ваш Бог і Бог ваших батьків дав вам скарби у ваших мішках, а ваші добрі гроші я маю. І вивів до них Симеона. 24. І приніс воду, щоб помити їх ноги, і дав паші їх осла. 25. Приготували же дарунки поки не прийде Йосиф в полудне. Бо почули, що там має обідати. 26. Ввійшов же Йосиф до хати, і принесли йому до хати дари, які мали в своїх руках, і поклонилися йому лицем до землі. 27. Запитав же їх: Як маєтеся? І сказав їм: Чи ваш старий батько, про якого ви говорили, здоровий? Чи ще живе? 28. Вони ж сказали: Здоровий твій раб, наш батько, ще живе. І сказав:

Благословенний той чоловік перед Богом. І схилившись, поклонилися йому. **29.** Поглянувши ж очима, побачив свого одноматірнього брата Веніамина, і сказав: Чи це ваш молодший брат, про якого ви говорили, щоб до мене привести? І сказав: Хай Бог тебе помилує, дитино. **30.** Зворушився же Йосиф бо зворушулося його лоно через його брата, і бажав плакати. Ввійшовши ж до кімнати там заплакав. **31.** І помивши лице, вийшовши, здержався і сказав: Покладіть хліби. **32.** І поклали йому самому і їм самим і єгиптянам, що обідали з ним, самим. Бо єгиптяни не можуть їсти разом хліби з євреями, бо це огида єгиптянам. **33.** Сіли ж перед ним, первородний за своїм старшинством і молодший за своєю молодістю. Здивувалися ж люди кожний до брата свого. **34.** Понесли ж часті від нього до них. А часть Веніамина була дуже великою, понад часті всіх, впятеро (більші) ніж їхні. Попили же і повпивалися з ним.

Глава 44

1. І заповів Йосиф тому, що над його домом, кажучи: Наповніть мішки людей поживою, скільки лиш можуть підняти, і вкладіть гроші кожного при отворі мішка, **2.** і мою срібну чашу вкладіть в мішок молодшого і ціну за його пшеницю. Сталося ж за словами Йосифа, так як сказав. **3.** І ранок засвітав, чоловіки були відпущені, вони і їхні осли. **4.** Як же вийшли вони з міста, і не відійшли далеко, сказав Йосиф тому, що над його домом: Вставши, жени за чоловіками і дожені їх і скажеш їм: Чому то ви віддали зло за добро? Чому вкрали ви мою срібну чашу? **5.** Чи вона не та, з якої мій пан пє? Він же ворожбою ворожить в ній. Зло ви вчинили, те що ви зробили. **6.** Знайшовши ж їх, сказав їм за цими словами. **7.** Вони ж сказали йому: Навіщо говорить пан такими словами? Хай не буде, щоб твої раби вчинили за цим словом. **8.** Якщо ж гроші, які ми знайшли в наших мішках, ми тобі повернули з Ханаанської землі, як же украдемо срібло чи золото з дому твого пана? **9.** У кого лиш з твоїх рабів знайдеться чаша, хай загине, і ми же будемо рабами нашого пана. **10.** Він же сказав: І тепер як кажете, так хай буде. У кого лиш знайдеться чаша, він буде моїм рабом, ви же будете чисті. **11.** І поспішилися і стягнули на землю кожний свій мішок, і відкрили кожний свій мішок. **12.** Шукав же, почавши від старшого, доки не прийшов до наймолодшого, і знайшов чашу в мішку Веніамина. **13.** І вони розірвали свою одіж, і поклали кожний свій мішок на свого осла, і повернулися до міста. **14.** Ввійшов же Юда і його брати до Йосифа, ще як він був там, і впали перед ним на землю. **15.** Сказав же їм Йосиф: Що це за діло, яке ви вчинили? Чи ви не знаєте, що ворожбитством ворожить чоловік такий як я? **16.** Сказав же Юда: Що відповімо панові, або що скажемо, або чим оправдаємося? Бо Бог знайшов неправедність твоїх рабів. Ось ми раби нашого пана, і ми, і той, у кого знайшлася чаша. **17.** Сказав же Йосиф: Хай не буде мені, щоб зробив я це слово; чоловік, у якого знайшлася чаша, він буде моїм рабом, же ви ідіть до вашого батька з спасінням. **18.** Приступивши ж до нього Юда, сказав: Благаю пане, хай заговорить твій раб слово перед тобою, і не прогнівайся на твого раба, бо ти є по Фараонові. **19.** Пане ти запитав твоїх рабів

кажучи: Чи маєте батька, або брата? **20.** І ми сказали панові: Є у нас старий батько, і дитина старості, наймолодший у нього, і його брат помер, він же одним остався у своєї матері, батько ж полюбив його. **21.** Ти ж сказав твоїм рабам: Приведіть його до мене, і я подбаю за нього. **22.** І сказали ми панові: Не зможе дитина залишити батька, коли ж залишить батька, він помре. **23.** Ти ж сказав твоїм рабам: Якщо ваш молодший брат не прийде з вами, не додасьте ще побачити моє лице. **24.** Сталося ж, коли ми прийшли до твого раба а нашого батька, сповістили ми йому слова пана. **25.** Сказав же нам наш батько: Ідіть знову, купіть нам трохи поживи. **26.** Ми ж сказали: Не зможемо піти, але підемо хіба лиш як наш молодший брат іде з нами. Бо не зможемо побачити лице чоловіка, якщо молодший брат не є з нами. **27.** Сказав же до нас твій раб, наш батько: Ви знаєте, що двох мені породила жінка, **28.** і один пішов від мене, і ви сказали що: Звір зів його, і я його більше не побачив і до тепер, **29.** отже, якщо візьмете і цього з перед мого лица і притрапиться йому зло в дорозі, і зведете мою старість зі смутком до аду. **30.** Тепер, отже, якщо іду до твого раба, а нашого батька, і немає з нами дитини, а його душа привязана до його душі, **31.** і буде, коли він побачить, що з нами немає дитини, помре, і твої раби зведуть старість твого раба, а нашого батька, з болем до аду. **32.** Бо твій раб одержав дитину від батька, кажучи: Якщо не приведу його до тебе і поставлю його перед тобою, грішним буду перед батьком всі дні. **33.** Отже, тепер хай остане твій раб замість хлопця рабом панові. А дитина хай піде з братами. **34.** Бо як піду до батька, як з нами немає дитини? Хіба щоб побачив я зло, яке зустрине мого батька.

Глава 45

1. І Йосиф не міг здержатися перед всіма що стояли перед ним, але сказав: Відішліть всіх від мене. І ніхто більше не був при Йосифові, коли об'являвся своїм братам. **2.** І підняв голос з плачем. Почули ж усі єгиптяни і чути було в домі Фараона. **3.** Сказав же Йосиф своїм братам: Я є Йосиф, чи ще мій батько живий? І брати не могли йому відповісти, бо перелякалися. **4.** Сказав же Йосиф своїм братам: Приближіться до мене. І приближилися. І сказав: Я ваш брат Йосиф, якого ви продали в Єгипет. **5.** Тепер, отже, не сумуйте, ані хай вам не видається поганим, що ви мене сюди продали, бо на життя мене післав Бог перед вами. **6.** Це бо другий рік голод на землі, і ще інших п'ять літ, в яких не буде оранки ані сівби. **7.** Бо мене післав Бог перед вами, залишити вам останок на землі, і вигодувати вас великий останок. **8.** Тепер, отже, не ви післали мене сюди, але Бог, і зробив мене наче батьком Фараонові і паном всього його дому і володарем всієї єгипетської землі. **9.** Поспішившись, отже, підіть до мого батька і скажіть йому: Так говорить твій син Йосиф: Бог зробив мене паном всієї єгипетської землі. Отже, прийди до мене і не барися. **10.** І поселишся в землі Гесем в Аравії і будеш близько мене, ти і твої сини і сини твоїх синів, твої вівці і твої воли і те, що твоє, **11.** і нагодую тебе там. Бо ще п'ять літ голоду, щоб ти не згинув, ти і твої сини і весь твій маєток. **12.** Ось ваші очі бачать і очі Веніамина мого брата, що мої уста говорять до вас.

13. Сповідіть, отже, моєму батькові всю мою славу, що в Єгипті, і те що бачите, і поспішившись, приведіть мого батька сюди. **14.** І припавши на шию свого брата Веніамина, заплакав на ньому, і Веніамин заплакав на його шиї. **15.** І поцілувавши усіх своїх братів, заплакав на них, і після цього його брати заговорили до нього. **16.** І пронеслася чутка до дому Фараона, кажучи: Прийшли брати Йосифа. Зрадів же Фараон і його слуги. **17.** Сказав же Фараон до Йосифа: Скажи твоїм братам: Це зробіте: наповніть ваш посуд і підіть до ханаанської землі, **18.** і взявши вашого батька і ваше майно прийдіть до мене, і дам вам з усього добра Єгипту, і їстимете доброту землі. **19.** Ти ж заповідь це, щоб вони взяли вози з єгипетської землі для своїх дітей і жінок, і взявши вашого батька, приведіть. **20.** І не щадіть очима ваш посуд, бо все добро Єгипту для вас буде. **21.** Зробили ж сини ізраїльські так. Дав же їм Йосиф вози згідно з сказаним Фараоном царем, і дав їм харчі на дорогу, **22.** і всім дав дві одежі, Веніамінові ж дав триста золотих і п'ять одежей на зміну **23.** і своєму батькові післав так само, і десять ослів, що везли з усіх дібр Єгипту, і десять ослиць, що везли хліби на дорогу його батькові. **24.** Післав же своїх братів і пішли. І сказав їм: Не злосться в дорозі. **25.** І вийшли з Єгипту і пішли до ханаанської землі до свого батька Якова, **26.** і сповістили йому, кажучи що: Твій син Йосиф живий, і він панує всією єгипетською землею. І здивувався в умі Яків, бо не повірив їм. **27.** Сказали ж йому все сказане Йосифом, що сказав їм. Побачивши ж вози, які вислав Йосиф, щоб його узяти, загорівся дух його батька Якова. **28.** Сказав же Ізраїль: Велике мені, якщо ще живе мій син Йосиф, пішовши, побачу його поки я ще не помер.

Глава 46

1. Вставши ж Ізраїль, він і все його, пішов до Криниці Клятви і приніс жертву Богові свого батька Ісаака. **2.** Сказав же Бог Ізраїлю в видінні вночі, сказавши: Якове, Якове. Він же сказав: Що є? **3.** Кажучи: Я є Бог твоїх батьків, не бійся піти до Єгипту, бо великим народом зроблю тебе там, **4.** і я зійду з тобою до Єгипту, і я виведу тебе до кінця, і Йосиф покладе руки на твої очі. **5.** Встав же Яків від Криниці Клятви, і взяли сини Якова Ізраїля свого батька і посуд і своїх жінок на вози, які післав Йосиф, щоб його взяти, **6.** і взявши своє майно, і всю худобу, яку придбали в ханаанській землі і прийшов Яків до Єгипту, і все його насіння з ним, **7.** сини і сини його синів з ним, дочки і дочки його синів, і все його насіння ввів він до Єгипту. **8.** Це ж імена синів Ізраїля, які ввійшли до Єгипту. Яків і його сини: первородний Якова Рувим. **9.** Сини ж Рувима: Енох і Фаллу, Асрон і Хармі. **10.** Сини ж Симеона: Ємуїл і Ямін і Аод і Яхін і Саар і Саул син хананейки. **11.** Сини ж Леві: Гірсон, Каат і Мерарі. **12.** Сини ж Юди: Ір і Авнан і Силом і Фарес і Зара; помер же Ір і Авнан в ханаанській землі. Були ж сини Фареса Асрон і Ємуїл. **13.** Сини ж Іссахара: Тола і Фуа і Ясув і Замврам. **14.** Сини ж Завулону: Серед і Аллон і Алоїл. **15.** Це сини Лії, яких породила Якову в Сирійській Месопотамії, і його дочку Діну. Всіх душ синів та дочок, тридцять три. **16.** Сини ж Гада: Сафон і Ангїс і Савніс і Тасован і Айдїс і Ароїдїс і Аріїліс. **17.** Сини же Асира:

Ємна і Єсуа і Єул і Варія, і їх сетра Сара. Сини ж Варії: Ховор і Мелхіїл. **18.** Це сини Зелфи, яку дав Лаван своїй дочці Лії, яка породила їх Якову, шістнадцять душ. **19.** Сини ж Рахилі жінки Якова: Йосиф і Веніамін. **20.** Були ж сини Йосифа, яких породила йому в Єгипетській землі Асеннет дочка Петефрія, жерця міста Сонця, Манассія і Ефраїм. Були ж сини Манассії, яких породила йому наложниця Сура Махір. Махір же породив Галаада. Сини ж Ефраїма брата Манассії: Суталаам і Таам. Сини ж Суталаама: Едем. **21.** Сини ж Веніаміна: Вала і Ховор і Асвил. Були ж сини Вали: Гира і Ноеман і Анхіс і Рос і Мамфін і Офім. Гира ж породив Арада. **22.** Це сини Рахилі, яких породила Якову. Всіх душ вісімнадцять. **23.** Сини ж Дана: Асом. **24.** І сини Нефталі: Ясіїл і Гоуні і Іссаар і Суллим. **25.** Це сини Валли, яку дав Лаван своїй дочці Рахилі, вона породила їх Якову; всіх душ сім. **26.** Усіх же душ, які ввійшли з Яковом до Єгипту, які вийшли з його лона, за винятком жінок синів Якова, всіх душ шістдесят шість. **27.** Сини ж Йосифа які народилися йому в єгипетській землі душ девять. Всіх душ дому Якова, які ввійшли до Єгипту сімдесят п'ять. **28.** Юду ж він післав перед собою до Йосифа на зустріч йому до міста Іроона до землі Рамесси. **29.** А Йосиф, впрягши свої колісниці, вийшов на зустріч своєму батьку Ізраїлю до міста Іроона. І побачивши його, упав йому на шию, і заплакав великим плачем. **30.** І сказав Ізраїль до Йосифа: Тепер можу вмерти, бо я побачив твоє лице, бо ти ще живеш. **31.** Сказав же Йосиф до своїх братів: Пішовши, сповіщу Фараонові і скажу йому: Мої брати і дім мого батька, які були в ханаанській землі, прийшли до мене; **32.** вони ж мужі - пастухи, бо були мужі - скотарі, і привели скот і волів і все своє. **33.** Якщо, отже, покличе вас Фараон і скаже вам: Яка ваша праця? **34.** Скажете: Твої раби - мужі скотарі від дитинства аж до тепер, і ми і наші батьки, щоб ви поселилися в землі Гесем Аравії, бо для єгиптян гидотою є кожний пастух овець.

Глава 47

1. Прийшовши ж Йосиф, сповістив Фараонові, кажучи: Мій батько і мої брати і скот і їхні воли і все їхнє прийшло з ханаанської землі, і ось є в землі Гесем. **2.** А з своїх братів взяв п'ятох мужів і поставив їх перед Фараоном. **3.** І сказав Фараон братам Йосифа: Яка ваша праця? Вони ж сказали Фараонові: Раби твої пастухи овець, і ми, і наші батьки. **4.** Сказали ж Фараонові: Ми прийшли жити в землі, бо немає пасовиська худобі твоїх рабів, бо голод заволодів в ханаанській землі. Тепер, отже, твої раби поселимося в землі Гесем. **5.** Сказав же Фараон Йосифові: Хай живуть в землі Гесем; якщо ж знаєш, що є між ними сильні мужі, постав їх старшинами мого скоту. Прийшли ж до Єгипту до Йосифа Яків і його сини, і почув Фараон цар Єгипету. І сказав Фараон до Йосифа, кажучи: Твій батько і твої брати прийшли до тебе; **6.** ось єгипетська земля перед тобою; посели твого батька і твоїх братів в найгарнішій землі. **7.** Ввів же Йосиф свого батька Якова і поставив його перед Фараоном, і поблагословив Яків Фараона. **8.** Сказав же Фараон Якову: Скільки літ днів твого життя? **9.** І сказав Яків Фараонові: Дні літ мого життя, які живу, сто

тридцять літ. Малі і погані були дні літ мого життя, не досягли днів літ життя моїх батьків, ті дні, які вони жили. **10.** І Яків, поблагословивши Фараона, вийшов від нього. **11.** І поселив Йосиф батька і своїх братів і дав їм посілість в єгипетській землі в найкращій землі, в землі Рамесси, так як заповів Фараон. **12.** І вимірював Йосиф пшеницю батькові і своїм братам і всьому домові свого батька, пшеницю за числом осіб. **13.** Пшениці ж не було в усій землі, бо голод дуже запанував. Гинула ж від голоду єгипетська земля і ханаанська земля. **14.** Зібрав же Йосиф всі гроші, що знаходилися в єгипетській землі і в ханаанській землі за пшеницю, яку купували і їм вимірював, і вніс Йосиф всі гроші до дому Фараона. **15.** І забракло грошей в єгипетській землі і в ханаанській землі. Пішли ж всі єгиптяни до Йосифа, кажучи: Дай нам хліби, і навіщо вмираємо перед тобою? Бо кінчилися наші гроші. **16.** Сказав же їм Йосиф: Приведіть вашу скотину, і дам вам хліби за вашу скотину, якщо не стало грошей. **17.** Привели ж скотину до Йосифа, і Йосиф дав їм хліби за коней і за овець і за волів і за ослів, і прогодував їх хлібами за всю їхню скотину в тому році. **18.** Скінчився же той рік, і прийшли до нього в наступному році і сказали йому: Чи маємо загинути перед нашим паном? Бо якщо не стало грошей і маєтку і скотини перед тобою пане, і не остається нам нічого перед нашим паном хіба лиш власне тіло і наша земля. **19.** Щоб отже ми не померли перед тобою і не запусіла земля, купи нас і нашу землю за хліби, і будемо ми і наша земля рабами Фараона. Дай насіння, щоб ми посіiali і жили і не померли, і не запусіла земля. **20.** І вкупив Йосиф усю єгипетську землю Фараонові. Бо віддавали єгиптяни свою землю Фараонові, бо заволодів над ними голод. І стала земля фараоною, **21.** і нарід поставив себе в раби від кінців границі Єгипту до кінців, **22.** тільки за винятком землі жерців; її не вкупив Йосиф, бо даром дав Фараон дар жерцям, і їли дар, який дав їм Фараон. Задля цього не віддали своєї землі. **23.** Сказав же Йосиф всім єгиптянам: Ось я купив вас і вашу землю Фараонові; сьогодні візьміть собі насіння і сійте землю, **24.** і дасть вона врожай, (і) дасьте п'яту часть Фараонові, а чотири часті будуть вам самим на насіння для землі і для їжі вам і всім, що в ваших хатах. **25.** І сказали: Ти нас спас, ми знайшли ласку перед нашим паном і будемо рабами Фараона. **26.** І поклав їм Йосиф заповіт до сьогоднішнього дня в єгипетській землі: дати п'яту часть Фараонові, за винятком самої землі жерців, вона не була фараоною. **27.** Поселився же Ізраїль в єгипетській землі в землі Гесем, і успадкували на ній і побільшилися і дуже розмножилися. **28.** Пожив же Яків у єгипетській землі сімнадцять літ. Були дні Якова літ його життя сто сорок сім літ. **29.** Приблизилися же дні Ізраїлю померти, і він покликав свого сина Йосифа і сказав йому: Якщо знайшов я ласку перед тобою, поклади твою руку під моє стегно, і зробиш мені милосердя і правду, щоб не поховати мене в Єгипті, **30.** але лежатиму з моїми батьками, і візьмеш мене з Єгипту і поховаєш мене в їхньому гробі. Він же сказав: Я зроблю за твоїми словами. **31.** Сказав же: Покленися мені. І поклявся йому. І поклонився Ізраїль на кінець своєї палиці.

Глава 48

1. Сталося ж, після цих слів і сповіщено Йосифові, що: Твій батько знемагає. І взявши двох своїх синів, Манассію і Ефраїма, прийшов до Якова. 2. Сповіщено же Якову, кажучи: Ось твій син Йосиф приходить до тебе. І скріпившись, Ізраїль сів на ліжку. 3. І сказав Яків Йосифу: Мій Бог з'явився мені в Лузі в Ханаанській землі, і поблагословив мене 4. і сказав мені: Ось я побільшу тебе і розмножу тебе і зроблю тебе зборами народів, і дам тобі цю землю і твому насінню по тобі у вічне насліддя. 5. Тепер, отже, твої два сини, які народилися тобі в Єгипті, раніше ніж я прийшов до Єгипту до тебе, є моїми, Ефраїм і Манассій будуть моїми, як Рувим і Симеон. 6. Діти же, які лиш народиш після цього, будуть твоїми, в імені своїх братів прозвуться в їхньому успадкуванні. 7. А коли я ішов з Сирійської Месопотамії, померла твоя матір Рахиль в ханаанській землі, як приближався я до іподрома Хаврата в землі, як доходити до Ефрати, і поховав я її в дорозі іподрома - це Вифлеєм. 8. А Ізраїль побачивши синів Йосифа, сказав: Хто вони тобі? 9. Сказав же Йосиф, своєму батькові: Це мої сини, яких дав мені тут Бог. І сказав Яків: Приведи мені їх, щоб я їх поблагословив. 10. Очі ж його стали важкими від старости, і не міг бачити. І приблизив їх до нього, і він поцілував їх, і обняв їх. 11. І сказав Ізраїль Йосифу: Ось я не був позбавлений твого обличчя, і ось показав мені Бог і твоє насіння. 12. І відвів їх Йосиф від його колін, і поклонилися йому лицем до землі. 13. Взявши ж Йосиф своїх двох синів, Ефраїма в правицю з лівого ж боку Ізраїля, а Манассію в правицю з правого ж боку Ізраїля, приблизив їх до нього. 14. А Ізраїль, простягнувши руку, праву поклав на голову Ефраїма, а цей був молодший, і лівицю на голову Манассії, перехрестивши руки. 15. І поблагословив їх і сказав: Бог, якому вгодили мої батьки перед ним: Авраам і Ісаак, Бог, що мене годує від молодості аж до цього дня, 16. ангел, що мене спасає від усякого зла, хай поблагословить цих дітей, і хай прикличеться в них моє ім'я і ім'я моїх батьків Авраама і Ісаака, і хай розмножаться у дуже велике число на землі. 17. Побачивши ж Йосиф, що батько поклав свою правицю на голову Ефраїма, йому видалося тяжким, і взяв Йосиф за руку свого батька, щоб забрати її з голови Ефраїма на голову Манассії. 18. Сказав же Йосиф своєму батькові: Не так, батьку: бо цей первородний, поклади твою правицю на його голову. 19. І не схотів, але сказав: Знаю дитино, знаю; і цей стане народом, і цей піднесеться, але його молодший брат буде більшим від нього і його насіння буде в множество народів. 20. І поблагословив їх в тому дні, кажучи: У вас поблагословиться Ізраїль, кажучи: Хай зробить тебе Бог як Ефраїма і як Манассію. І поставив Ефраїма перед Манассією. 21. Сказав же Ізраїль Йосифові: Ось я вмираю, і Бог буде з вами і Бог поверне вас з цієї землі до землі ваших батьків. 22. Я ж даю тобі Сікім вибраний понад братів твоїх, якого я взяв з руки Аморреїв моїм мечем і луком.

Глава 49

1. Прикликав же Яків синів своїх і сказав: Зберіться щоб я звістив вам, що станеться вам в останніх днях. **2.** Зберіться і послушайте, сини Якова, послушайте вашого батька Ізраїля. **3.** Рувим ти мій первородний, моя сила і початок моїх дітей, тяжкий до перенесення і тяжкий, самопевний. **4.** Вилився ти наче вода, щоб не вибух ти. Ввійшов бо ти на ліжко твого батька; тоді забруднив ти постелю куди ввійшов. **5.** Симеон і Леві брати, сповнили несправедливість своєю волею. **6.** Хай не прийде моя душа на їхню раду і до їх громади хай не пристане моє внутро, бо в своїм гніві забили людей і в своїм замислі прорізали нерви биків. **7.** Проклятий їхній гнів, бо жорстокий, і їхня лють, бо погана; поділю їх в Якові і розсію їх в Ізраїлі. **8.** Юда тебе похвалили твої брати; твої руки на раменах твоїх ворогів. Тобі поклоняться сини твого батька. **9.** Юда, левеня з трави, сину мій, вийшов ти; лігши, заснув ти, як лев, і як левеня, хто його розбудить? **10.** Не забракне князя з Юди і володаря з його лона, доки не прийде відкладене йому, і він очікування народів. **11.** Він прив'язує до винограду свого осла і до лози своє ося. Випере одіж свою у вині і в крові лози свій одяг. **12.** Веселить свої очі вином, і білить свої зуби більше ніж молоко. **13.** Завулон поселиться при березі, і він при пристані кораблів, і простягнеться до Сидону. **14.** Іссахар добро задумав, спочиваючи серед насліддя; **15.** і побачивши спочинок, що добрий, і землю, що багата, поклав рамено своє до праці і став чоловіком землеробом. **16.** Дан судить свій нарід, як і одне плем'я в Ізраїлі. **17.** І хай буде Дан змією в дорозі тих, що сидять на дорозі, що хапає п'яту коня, і кінь впаде назад. **18.** Очікує спасіння господнє. **19.** Гад, випробовування його випробує, він же випробує його за ногами. **20.** Асир, багатий його хліб, він і дасть їжу володарям. **21.** Нефталі випущена вітка, що додає гарно в рості. **22.** Йосиф син, що росте; син завидний, що росте, мій син наймолодший, повернувся до мене. **23.** Його змовники обмовляють і противилися йому пани лучників; **24.** і зі силою знищив їхні луки, і охляли нерви правиць їхніх рук через руку сильного Якова, звідти той, що скріпив Ізраїля, від Бога твого батька, **25.** і поміг тобі мій Бог, і поблагословив тебе небесним благословенням згори і благословенням землі, що має все. Задля благословення грудей і лона, **26.** благословення твого батька і твоєї матері, скріпився в благословенні вічних гір, і благословенням вічних вершків. Будуть на голові Йосифа, і на версі братів, яких попровадив. **27.** Веніамин вовк хижий; вранці ще їсть, і ввечорі сховає їжу. **28.** Всі ці дванадцять синів Якова і їм це сказав їхній батько і поблагословив кожного з них, своїм благословенням поблагословив їх. **29.** І сказав їм: Я переставляюся до мого народу, поховайте мене з моїми батьками в печері, яка є в полі Ефрона Хеттея, **30.** в подвійній печері, що напроти Мамврії в ханаанській землі, печеру, яку купив Авраам у Єфрона Хеттея на власність гробу. **31.** Там поховали Авраама і його жінку Сарру, там поховали й Ісаака і його жінку Ревекку, і там поховали Лію, **32.** в полі і печері, що є в ньому, купленім від синів Хеттових. **33.** І замовк Яків заповідаючи своїм синам, і простягнувши ноги на ліжку, помер і переставився до свого народу.

Глава 50

1. І Йосиф, припавши до лиця свого батька, заплакав по нім і поцілував його. 2. І заповів Йосиф своїм рабам погребникам забальсамувати свого батька, і забальсамували погребники Ізраїля. 3. І сповнилося йому сорок днів, бо так налічують дні бальсамування. І оплакали його Єгиптяни сімдесять днів. 4. Коли ж минули дні оплакування, заговорив Йосиф до вельмож Фараона, кажучи: Якщо я знайшов ласку перед вами, заговоріть у вуха Фараона, кажучи: 5. Мій батько заляв мене кажучи: У гробі який я собі викопаю в ханаанській землі, там мене поховасш. Тепер, отже, пішовши, поховаю мого батька і повернуся. 6. І сказав Фараон: Іди, поховай твого батька, так як тебе заляв. 7. І пішов Йосиф поховати свого батька, і пішли з ним всі раби Фараона і старшини його дому і всі старшини єгипетської землі, 8. і весь дім Йосифа і його брати і весь дім його батька, і кривих і овець і волів залишили в землі Гесем. 9. І пішли з ним і колісничі і коні, і був дуже великий табір. 10. І прийшли до току Атада, що є за Йорданом, і оплакали його великим і дуже сильним голосінням. І вчинив голосіння своєму батькові сім днів. 11. І побачили мешканці ханаанської землі голосіння на току Атада і сказали: Це велике голосіння для єгиптян. Через це названо ім'я місця: Голосіння Єгипту, що є за Йорданом. 12. І йому зробили його сини так як він їм заповів, і там його поховали. 13. І його взяли його сини до ханаанської землі і поховали його в подвійній печері, яку вкупив Авраам на посілість гробу, печеру в Ефрона Хеттея напроти Мамврії. 14. І повернувся Йосиф до Єгипту, сам і його брати і ті, що пішли поховати його батька. 15. Побачивши ж брати Йосифа, що їх батько помер, сказали: Щоб часом не згадав Йосиф наше зло, і віддачею не віддав нам все зло, яке виказали ми йому. 16. І прийшовши до Йосифа, сказали: Твій батько заляв перед своєю смертю, кажучи: 17. Так скажіть Йосифу: Відпусти їм несправедливість і їхній гріх, бо виказали тобі зло. І тепер прости несправедливість божих рабів твого батька. І заплакав Йосиф, як вони говорили до нього. 18. І прийшовши до нього, сказали: Ось Ми твої раби. 19. І сказав їм Йосиф: Не бійтеся, бо я є божим. 20. Ви змовилися проти мене на зло, Бог же рішив про мене на добро, щоб лиш сталося так як сьогодні, щоб прокормити численний нарід. 21. І сказав їм: Не бійтеся, я прогочую вас і ваші дома. І потішив їх, і заговорив їм до серця. 22. І поселився Йосиф в Єгипті, він і його брати і весь дім його батька. І пожив Йосиф сто десять літ. 23. І побачив Йосиф Ефраїмових дітей аж до третього покоління, і сини Махіра сина Манассії народилися при бедрах Йосифа. 24. І сказав Йосиф своїм братам, кажучи: Я вмираю; відвідинами ж відвідає вас Бог і виведе вас із цієї землі до землі, яку Бог обіцяв нашим батькам Авраамові і Ісаакові і Якову. 25. І заляв Йосиф синів Ізраїля, кажучи: У відвідинах, якими вас Бог відвідає, винесете і мої кості з вами звідси. 26. І Йосиф помер сто десять літним, і його поховали і поклали його в труну в Єгипті.

Біблія

Новий переклад

Новий переклад УБТ Рафаїла Турконяка (1997-2007)

Українське біблійне товариство

Рафаїл Павлович Турконяк, 1997-2007

Форматований текст з виділенням слів Ісуса